

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK
YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE
AKRAN DESTEĞİ İLE AKADEMİK BAŞARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

FİDAN KÜDÜR ÇIRPAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Doç. Dr. Sezgi ÇINAR

İSTANBUL-2013

REPUBLIC OF TURKEY
MARMARA UNIVERSITY
INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

**ASSESSMENT OF THE RELATIONSHIP BETWEEN
PEER SUPPORT AND ACADEMIC SUCCESS AMONG
STUDENTS OF VOCATIONAL SCHOOL
OF HEALTHCARE SERVICES**

FİDAN KÜDÜR ÇIRPAN
MASTER THESIS

DEPARTMENT of MEDICAL NURSING

SUPERVISOR
Doç. Dr. Sezgi ÇINAR

ISTANBUL-2013

TEZ ONAYI FORMU

TEZ ONAYI

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Programın seviyesi : Yüksek Lisans
Anabilim Dalı : İç Hastalıkları Hemşireliği
Tez Sahibi : Fidan Küdür Çırpan
Tez Başlığı : Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Akran Desteği İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi
Sınav Yeri : M.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Haydarpaşa
Sınav Tarihi : 15/03/2013

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman (Unvan, Adı, Soyadı)	Kurumu	İmza
Doç. Dr. Sezgi Çınar	M.Ü. SBF. Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD.	
Sınav Jüri Üyeleri (Unvan, Adı, Soyadı)		
Doç. Dr. Sıdika Oğuz	M.Ü. SBF. Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD.	
Yrd.Doç.Dr. Bilgi Gülseven Karabacak	M.Ü. SBF. Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları ABD.	

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 04./04./2013 tarih ve 32 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Feyza ARICIOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

I. BEYAN FORMU

Bu tezin kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar hiçbir aşamasında etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları kaynaklar listesine aldığımı, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

18/02/2013

Fidan KÜDÜR ÇIRPAN

II. ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Öncelikle araştırmamın planlanması, yürütülmesi ve sonuçlanmasında bana ışık tutan, değerli katkılarıyla beni hep destekleyen danışmanım Doç. Dr. Sezgi Çınar' a,

Araştırmamın her aşamasında desteklerini hissettiren çalışma arkadaşlarıma,

Araştırmamı gerçekleştirmemde gönüllü olarak katılan öğrencilerime,

Yüksek lisans eğitimim boyunca sabır ve desteklerini benden esirgemeyen eşime ve aileme,

Araştırmam boyunca bana güç veren, yol gösteren, emeği geçen herkese sonsuz şükran ve teşekkürlerimle...

18/02/2013

Fidan KÜDÜR ÇIRPAN

III. İÇİNDEKİLER

II. ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR	iii
III. İÇİNDEKİLER	iv
IV. KISALTMA ve SİMGELER	vi
V. TABLOLAR LİSTESİ	vii
1. ÖZET	1
2. SUMMARY	2
3. GİRİŞ ve AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER	6
4.1. Akran Tanımı ve Akran Grubu İlişkileri	6
4.1.1. Akran grupları ve özellikleri	9
4.2. Akran Desteği	12
4.2.1. Akran destekli öğretim	13
4.2.2. Akran desteği ve sağlık	14
4.3. Üniversite Gençliği	16
4.3.1. Kişiler arası problemler	18
4.3.2. Ekonomik problemler	18
4.3.3. Akademik ve mesleki problemler	18
4.4. Akran Desteği ve Akademik Başarı	19
5. GEREÇ ve YÖNTEM	24
5.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi	24
5.2. Araştırma Soruları	24
5.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman	24
5.4. Araştırmanın Evreni	24
5.5. Araştırmanın Örneklemi	25
5.6. Veri Toplama Tekniği ve Araçlar	25
5.7. Verilerin Değerlendirilmesi	27
5.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	27
5.9. Araştırmanın Etik Yönü	27

6. BULGULAR	28
7. TARTIŞMA	47
8. SONUÇ ve ÖNERİLER	53
9. KAYNAKLAR	55
10. EKLER	61
11. ÖZGEÇMİŞ	67

IV. KISALTMA ve SİMGELER

ADÖ = Akran Desteği Ölçeği

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

(Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı)

SML = Sağlık Meslek Lisesi

V. TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n=258)	28
Tablo 2. Öğrencilerin Aile Özellikleri (n=258)	30
Tablo 3. Öğrencilerin Okudukları Bölüm Özellikleri (n=258)	31
Tablo 4. Akran Desteği Ölçeğinin Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamaları (n=258)	32
Tablo 5. Akran Desteği Ölçeğinin Alt Boyut Aritmetik Ortalamaları Puanları Farkı (n=258)	33
Tablo 6. Akademik Başarı Notu ile Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanları Arasındaki İlişki (n = 258)	34
Tablo 7. Yaş ile Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanları Arasındaki İlişki (n=258)	35
Tablo 8. Cinsiyete Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	36
Tablo 9. Birinci ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	37
Tablo 10. Bölümlere Göre Akran Desteği Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanları Arasındaki Farklar (n=258)	38
Tablo 11: Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	39
Tablo 12: İkamet Edilen Yere Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	40
Tablo 13: Bölüm Tercih Sebebine Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	41
Tablo 14: Aile Yapısına Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	42
Tablo 15: Kardeş Sayısına Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)	43
Tablo 16: Akademik Başarı Notu Açısından Okudukları Bölümler Arasındaki Fark (n=258)	44
Tablo 17: Cinsiyete Göre Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)	45
Tablo 18: Birinci ve İkinci Öğretimdeki Öğrencilerin Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)	45
Tablo 19: Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)	46

1. ÖZET

Bu çalışma; Akran desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı ve ilişkilendirici olarak yapıldı. Araştırmanın örneklemini; Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2010-2011 eğitim öğretim yılında kayıtlı olan, ulaşılabilen ve araştırmaya katılmayı kabul eden 258 son sınıf öğrencisi oluşturdu. Veri toplama aracı olarak “Akran Desteği Ölçeği”, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini içeren “Öğrenci Tanıtım Formu” ve akademik başarı notları kullanıldı. Verilerin analizinde Varyans Analizi, Student t-testi, Korelasyon Analizi ve Oneway ANOVA kullanıldı. Akran Desteği Ölçeği alt boyutları karşılaştırıldığında; fiziksel yardım puanının duygusal yardım puanından, akademik yardım puanının duygusal yardım puanından daha yüksek olduğu belirlendi. Akademik başarı notu ile Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasında ilişki bulunmadı. Tıbbi Görüntüleme bölümü öğrencilerinin Akran Desteği Ölçeği toplam puanlarının İlk ve Acil Yardım bölümü öğrencilerine göre ve kız öğrencilerin akademik başarı notunun erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlendi. Öğrencilerin akademik yardım puanlarının artırılması için birlikte çalışabilecekleri uygun ortamların sağlanması ve erkek öğrencilerin akademik başarı notunun yükseltilmesi için desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Akademik Başarı, Akademik Yardım, Akran Desteği, Duygusal Yardım, Fiziksel Yardım

2. SUMMARY

Assessment of the Relationship Between Peer Support and Academic Success Among Students of Vocational School of Healthcare Services

This study was conducted to assess the relationship between peer support and academic success as descriptive and correlation. Sample of the study consisted of 258 senior students available and enrolled to Marmara University Vocational School of Healthcare Services in academic year 2010-2011 and who accepted to participate in the research. Data was collected using “Peer Support Scale” and “Student Identification Form” containing students’ socio-demographical characteristics and academic grade points. Variance Analysis, Student t- test, Correlation Analysis and Oneway ANOVA were used for analysis of data. Upon comparison of sub-dimensions of Peer Support Scale, it was observed that physical assistance point was higher than emotional assistance point and academic assistance point was higher than emotional assistance point. There was no relationship between academic grade points and sub-dimensions and total points of Peer Support Scale. It was found that Peer Support Scale total points of Students of Medical Imaging department was higher than students of First Aid and Emergency Service Department and academic grade points of female students were higher than male students. We can recommend that providing of appropriate environment to work together to the students and supporting of male students in order to increase their academic grade points.

Key Words: Academic Success, Academic Assistance, Peer Support, Emotional Assistance, Physical Assistance.

3. GİRİŞ ve AMAÇ

İnsan yaşamındaki her değişiklik uyum sürecini de beraberinde getirir. Üniversite öğrenciliği yılları, en çalkantılı gelişim dönemlerinden biri olup, hem sosyal hem de biyolojik olarak bir geçiş dönemi kabul edilen ergenliğin son evresine rastlar (Özkan ve Yılmaz 2012).

Ergenlik, çocuklukla yetişkinlik arasında kalan ve fiziksel, cinsel ile ruhsal olarak belirgin değişikliklerin olduğu bir dönemdir (Koç 2004, Kulaksızoğlu 2011). Birçok kuramcıya göre ergenlik çağı kişinin benzerliğini arama, geleceğe dönük kararlar alma, seçimler yapma, cinsel kimliği kabullenme, ana babaya bağımlılıktan kurtulma, toplumsal yerini araştırma ve bir mesleğe yönelme çabalarının gösterildiği dönemdir (Hortaçsu 2003, Set, Dağdeviren, Aktürk 2006).

Akran; yaşı, olgunluk seviyeleri aynı olan bireylerdir (Sandtrock 2012). Akranın, ergen için birçok anlamı bulunmaktadır. Akran ilişkilerinin hem sosyal destek hem de deneyim açısından önemli olduğunu vurgulamak gerekmekte ve bu ilişkiler yetişkinlikte dünya görüşünün şekillenmesine katkıda bulunabilmektedirler (Bayhan ve Işıtan 2010).

Üniversite yaşamı öğrenciler için hoş ve keyifli olmakla birlikte, onların birçok problemle de karşılaştıkları bir dönemdir (Gizir 2005). Üniversite öğrencilik yılları, ergenliğin genel karmaşasına ek olarak, ev ve aileden ayrılma, arkadaş ve grup seçimi, bir mesleğe aday olma ve iş bulmaya ilişkin belirsizlikler gibi pek çok sorunun görüldüğü yıllardır (Özkan ve Yılmaz 2012).

Bulunduğu çevrenin sosyal desteğinin yetersiz veya hatalı olması sonucu ergenlerde çeşitli uyum problemleri ortaya çıkabilir (Demir, Baran ve Ulusoy 2005). Öğrenciler aile ve yakın arkadaş desteğinin bir anda kesildiği bu yabancı çevreye en kısa zamanda ve bireysel potansiyellerini de en üst düzeyde kullanarak uyum sağlamak ve sürdürmek zorunda kalabilirler (Karahana, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle 2005).

Akran grubu bireye; kendini test etmesini, denemesini ve başkalarıyla başa çıkmasını öğretir ve kendini kanıtlamasını sağlayabilir. Kurduğu sosyal ve duygusal ilişki ile hem kendini hem başkalarını anlamayı öğrenir, bu sayede stresle baş edebilir ve okula uyumu güçlenebilir. Sosyal hareketlerini başlatarak ileriki yaşamında sosyal uyum ve katılımına temel bir zemin oluşturabilir (Esen 2003, Demir ve ark 2005).

Akran grubu bireye; neyi, nasıl yapacağını, neleri benimseyeceğini, nasıl davranacağını öğretmektedir. Ergenin, akran grubu tarafından kabul edilmesi ve akranlarının kendisi hakkında iyi düşünceler taşıması, onun için her şeyden önemlidir. Birey, gruba kabul edilirse en rahat ettiği yer grubu olabilir (Demir ve ark 2005, Aktuğ 2006).

Akran grubuna uyum göstermeyen ya da onlarla yeterince vakit geçirmeyen gençlerin yaşadıkları sosyal izolasyon süreci sonunda sapmış davranışlar gösterme, depresyona girme hatta intihar düşüncesi taşıma riski artar. Akranları ile yaşadığı problemler sonucu öğrenme bozuklukları, amaçsızlık, hayatı erteleme gibi davranışlar genelde geçicidir. Bazı ergenler bu dönemde sorunlardan uzaklaşmak için evden kaçma, okulu bırakma, cinsel ilişkiye girme, şiddet eğilimi, alkol ve madde kullanımı gibi daha ciddi problemler yaşayabilirler (Demir ve ark 2005).

Akran desteği ne profesyonellerin yapmak istemediği işlerin akarana yaptırılması, ne profesyonel danışmanlık ya da terapi, ne kişilerin geçmişine, savunma mekanizmalarına, bilinç dışı çatışmalarına değinilmesi ne de danışmanlık konularında eğitim ve öğretim verilmesidir. Akranlar kişinin kendi kendine yardım edebileceği ortamın oluşturulduğu, yön verici olmayan destek sunar ve genellikle profesyonellere gerek olmayabilen ya da onların ulaşamadığı konu ve sorunlara yönelirler. Gelişim özellikleri ve düzeyleri açısından üniversite öğrencileri akran desteği almaya son derece uygundur (Topping 2005, Kaymak 2008).

Ergen için akademik başarı durumu önemlidir ve akademik başarısızlık öğrencileri olumsuz etkileyebilir (Eskin, Ertekin, Harlak ve Dereboy 2008). Akademik başarı; bireyin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin dışında kalan, bütün alanlarındaki davranış değişimlerini ifade eder. Akademik başarı, ergenin tüm yaşantısını etkileyen önemli bir kavramdır. Ergenin bütünsel gelişimi için destek

sağlandığında bilişsel ve psikososyal gelişimi oldukça sağlıklı bir biçimde gerçekleşebilecek ve başarı elde edilebilecektir (Erdoğdu 2006).

Bu çalışma; akran desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Akran Tanımı ve Akran Grubu İlişkileri

Türk Dil Kurumu “akran” tanımını yaş, meslek, toplumsal durum vb. bakımından birbirine eşit olanlardan her biri olarak tanımlamaktadır. (<http://www.tdk.gov.tr> , Erişim tarihi: 22 Kasım 2011). Bir başka tanımda ise akran; yaklaşık aynı yaşlarda, benzer geçmiş, değer, yaşantı yaşam tarzı ve sosyal bağlamı paylaşan bireye denir (Kaymak 2008).

Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu ergenlik döneminde olup, bu döneme özgü davranışları sergilerler. Ergen sözcüğü batı literatüründeki “adolescent” karşılığı olarak kullanılmıştır. Latince büyüme, olgunlaşmak anlamında kullanılan “adolescere” fiilinin kökünden gelmekte olan bu sözcük, yapısı gereği bir durumu değil, bir süreci belirtmektedir. (Yavuzer 2012). Ergen henüz yetişkin değil ise de çocuk da değildir. UNESCO’nun tanımına göre genç, öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan ve evi olmayan insandır. UNESCO gençlik çağını 15-24 yaşları arasında kabul etmektedir (<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/youth/>, Erişim tarihi: 22 Mart 2013, Bülbül 2004, Kulaksızoğlu 2011).

Ergenlik döneminde, ergen yoğun bir biçimde fiziksel ve hormonal değişimler yaşamakta, bu hızlı değişimlere ayak uydurmaya çalışırken bir taraftan da duygusal açıdan yeni, farklı hisleri oluşmaya başlamaktadır. Ergenlik yıllarında bilişsel, sözel ve mantıksal değişikliklerle birlikte sosyal ve duygusal açıdan da değişiklik olduğundan ergenin ailesi ve arkadaşlarıyla olan iletişimi de çeşitlenmektedir (Bayhan ve Işıtan 2010). Bu dönemde, genç hem sosyal dünyada kendine yer edinmeye çalışmakta hem de kendisiyle ilgili kişisel plan ve hedeflerini oluşturmaya ve gerçekleştirilmeye çalışmaktadır (Eskin ve ark 2008).

Ergenlik dönemi, fiziksel ve duygusal süreçlerin yol açtığı psikososyal ve cinsel olgunlaşma dönemi olmasından dolayı ruhsal gelişim süreci içinde önemli bir dönemdir. Ergenlik döneminde kimlik oluşum süreciyle birlikte bilişsel gelişimin

hızlanması, dürtüsel gereksinimlerde ve duygu yoğunluğunda artma, preödüpal ve ödüpal çatışmaların yeniden alevlenmesi, meslek seçimi, karşı cinsle kurulan ilişkiler, anne babadan ayrılma, bireyselleşme sürecinin yaşantılaşması gibi nedenlerle ergenler bu döneme özgü zorluklar ve çatışmalar yaşamaktadır (Akdemir ve Çuhadaroğlu 2008). Elbette ki aile ilişkileri bu dönemde önemini korumakla beraber ergenlik döneminde önem kazanan diğer konu ise akran ilişkileridir (Bayhan ve Işıtan 2010).

Ergenler belli bir döneme geldiklerinde merkezlerine ailelerinden çok arkadaşlarını oturturlar. Bunun sebebi arkadaş ortamı ve arkadaş değişikliklerinin bireyin hayatında çok önemli etkilerinin olmasıdır. Birey kişiliğini bulma, kendini ispat etme sürecinde ilkleri arkadaş ortamında yaşar. Bu dönem boyunca gençler ve aile bireyleri arasında fiziksel ve psikolojik anlamda bir mesafe oluşur. Bireysel alamadığı kararları ailesine danışmaktan çok arkadaşlarına danışmaya başlar ve onlarla birlikte karar vererek faaliyete geçirirler. Hatta aile içi yaşadığı problemleri yüzünden yaşadığı sorunlar sonucu duygusal desteği akranlarında ararlar. (Abalı 2006, Sukut 2009).

Ergenlik döneminin başlarındaki hızlı bedensel ve duygusal değişimle başa çıkmaya çabalayan ergen, yeni ve bilinmeyen deneyimlere giriştiğinden başkaları tarafından desteklenmeye gereksinim duymaktadır. Bu desteği genellikle aynı değişiklikleri yaşayan akranlarından almaktadır. Çünkü sosyal gelişim için ergenlerin akranlarıyla birlikte olmaya ihtiyaçları vardır (Kulaksızoğlu 2011).

Ergenlik döneminde gençler, akranları tarafından onay görmek için onların ilgi, değer ve tutumlarını benimsemektedirler. Yakın arkadaşlıklar ergenin bu döneme özgü stres etkileri ile baş etmesine, güvenli ve değerli bir benlik algısı geliştirmesine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır (Kulaksızoğlu 2011).

Ergenlik başlarında kızlar ve erkekler vücutlarındaki değişimleri tartışabilecekleri, duygusal durumlarını paylaşabilecekleri az sayıda arkadaşına ihtiyaç duyarlar. Arkadaş grupları, dostluk, güvenlik, becerilerini sınama olanağı sağlar; davranışları yaşlılar tarafından değerlendirilir. Sosyal gelişim için ergenin yaşlıları ile olmaya ihtiyacı vardır. Bazen ergen, arkadaş grubuna kabul edilmek ya da onay

görmek için onların hareketlerini, tutumlarını benimser görünür (Gander and Gardiner 2004, Kulaksızoğlu 2011).

Ergenlikteki arkadaşlık çocukluktakinden nitelikçe farklıdır. Başarıyı, fiziksel yüklemeleri ve kişilerarası ilişkiyi temel alır (Çelen 2007). Ergenlik döneminin ortalarında genişleyen arkadaş çevresi ile ergenin insan ilişkileri ile ilgili deneyimleri oluşmaktadır. Bu arkadaşlıklarla ergen, kız-erkek arkadaşlığı, grup yaşantısı deneyimleri ile yetişkin dünyasına hazırlanmaktadır. Bu dönemde arkadaş desteğinin olması ergenin, kendini yeterli ve başarılı hissetmesine, yeteneklerini geliştirme ve sağlıklı benlik saygısı oluşturmaya, etkili baş etme stratejileri geliştirmesine olanak sağlamaktadır. Arkadaşlar, kişilik değerleri, mesleğe yönelme gibi konularda temel desteği oluşturmakta ve bilgi verici, yönlendirici rol oynamaktadır (Dinçer 2008).

Ergenlik döneminde akran bağlılığı ve akranlarla kurulan olumlu ilişkiler birçok olumlu psikolojik özellikle ilişkilendirilmektedir (Günaydın ve Yöndem 2007). Akranlarıyla kurduğu ilişkide genç, eşit ilişki kurmayı, güvenli davranış göstermeyi, kendi düşüncesini ifade etmeyi, başkalarının fikirlerini hoşgörü ile karşılamayı öğrenmektedir. Grup tarafından kabul görme, gencin kendisine olan güvenini pekiştirmekte ve arkadaşları arasında duygu ve düşüncelerini rahatça dile getirmesine katkıda bulunmaktadır. Ergenler birbirlerini inceleyerek ve birbirlerine geribildirimde bulunarak, bireylerarası becerilerini geliştirme fırsatı bulabilmektedirler (Kulaksızoğlu 2011).

Ergenler akranlarıyla girdikleri sosyal etkileşimlerinde, hem kendi davranışları hem de akranlarının bu davranışlarına verdikleri tepkileri gözlemler ve çıkarımlar yaparlar ve kendi davranışlarını da buna göre şekillendirirler (Ladd ve Troop-Gordon 2003). Aynı zamanda yakın ilişkiler kurabilen, akranlarına güvenli bağlanan ergenler; akranları tarafından daha çok sevmekte, popüler olarak algılanmakta, sosyal açıdan daha yeterli olmakta ve böylelikle ergenlik döneminin kimlik gelişimi sıkıntılarını da daha rahat atlattıklarıdır (Günaydın ve Yöndem 2007).

Bir ergenin, ergenlik dönemindeki popülerliğinin temel belirleyicisi, onun sosyal becerileridir. Akranlarına göre uygun şekilde davranan popüler ergenler, başkalarının gereksinimlerini algılamakta ve karşılamakta beceriklidirler ve kendilerine güvenlidirler (Steinberg 2007).

4.1.1. Akran grupları ve özellikleri

Akranların modern toplumda ergenlerin yaşamında daha önceki dönemlere göre daha önemli rol oynadıkları görülmektedir. Günümüz ergenleri, akran gruplarında, geçmiş dönemlerde yaşayan ergenlerden daha çok zaman geçirmektedirler. Ergenler akranlarla geçirdikleri zamanı günlerinin en eğlenceli parçaları arasında görmektedirler (Steinberg 2007).

Modernleşme, yalnızca yaş gruplarını yaratmamıştır; aynı zamanda bu grupları kesin bir biçimde gerekli kılmıştır. Bazı kurarcılar, toplum teknolojik olarak geliştikçe, ergenlerin birbirlerini yetişkinliğe hazırlamak konusunda daha değerli bir rol oynamaya başladıklarını düşünürler. Çok yakın zamanlara kadar ergenler başarılı yetişkinler olmaları için bilmeleri gereken şeyleri sadece büyüklerinden öğrenmekteydiler (Steinberg 2007).

Günümüz Amerika'sındaki ergenler için akranlar, ana babalar ve dedeler-nineler kadar önemli rol modelleri haline gelmiştir. Bu hızlı değişimin bir sonucu olarak ergenler, gittikçe artan bir biçimde tavsiye almak, rehberlik ve bilgi edinmek için kendi kuşaklarının üyelerine başvurma gereksinimi duymaktadırlar (Steinberg 2007).

Akran grup yapılarının kesin, homojen kuralları bulunmaktadır. Yaş, cinsiyet, sosyal sınıf ya da serbest zaman etkinliği, ilgiler bu kurallardan bazılarıdır. Gruba uyum için kurallar önceden bilinmektedir (Bayhan ve Işıtan 2010).

Arkadaş grubu ergenlere, diğer insanların sorunları ile baş etmek için ne gibi yöntemler kullandıklarını ve bunların sonuçlarının neler olduğunu gösterir. Yaşlılar kendini toplumda göstermeye ve başkalarının davranışlarını değerlendirmeye imkân tanır; aile ya da yetişkin kontrolü olmaksızın özgürce davranabilecekleri bir ortam verir (Dinçel 2006).

Ergenler sorunlarını arkadaşları ile paylaşınca kendilerini rahatlamış hissetmektedirler. Arkadaşlarının, duygularını yetişkinlerden daha iyi anladığına inanmakta ve akran gruplarıyla daha fazla zaman geçirmektedirler (Kıran ve Aktuğ 2007).

Herhangi bir akran grubu, yapısından ve normlarından bağımsız olarak ergenlerin psikolojik gelişiminde çok önemli bir rol oynar. Sorunlu akran ilişkileri,

ergenlikte ve yetişkinlikte bir dizi ciddi psikolojik ve davranışsal sorunla ilişkilidir (Steinberg 2007).

Akran gruplarıyla uyum gösteremeyen ya da onlarla yeterince vakit geçiremeyen gençlerin yaşadıkları sosyal izolasyon süreci sonunda sapmış davranış gösterme, depresyona girme ve hatta intihar düşüncesi taşıma risklerinin diğer gençlere göre artış kaydettiği görülmektedir. Bulunduğu çevrenin sosyal desteğinin yetersiz olduğu veya hatalı olması sonucu ergenlerde çeşitli uyum problemleri ortaya çıkabilir (Demir ve ark 2005).

Gruplar bir dizi amaç ve işleve hizmet ederler. Bunlar;

Akran grubu birey için toplumsallaşma aracıdır. Bireylere aynı zamanda yeni pek çok deneyimden geçen, benzer geçmişi paylaşan başkaları ile etkileşme olanakları sağlar. Gözlemleri ile yaşlıları ile geçinmeyi öğrenir. Kendi beceri ve yetenekleri ile eşit konumdakilerin beceri ve yetenekleri arasında karşılaştırmalar yapabilirler. Yeni norm ve değerleri yetişkinlere aktarır (Gander and Gardiner 2004, Çelen 2007).

Akran grubu değerlerin ve tutumların tartışıldığı forum niteliğini taşır. Bu sayede diğer bir gelişim görevi olan kişisel bağımsızlığın kazanılmasına yardımcı olur. Ergenin gelişim görevlerinden biri de aynı yaşta ve her iki cinsten başkalarıyla yeni ve daha olgun ilişkiler kurmaktır (Gander and Gardiner 2004,).

Akran deneyimleri ergen gelişiminde önemli etkilere sahiptir. Akran etkisi hem olumlu hem de olumsuz olabilir.

Olumlu işlevleri: Ergenler akranlarıyla anlaşmazlıkları üzerinde çalışarak tarafsızlık ve adalet ilkelerini keşfederler ve bilişsel seviyelerini yükseltirler. Akran aktivitelerine katılmak için iyi bir gözlemci olmayı öğrenirler. Ergenler seçtikleri akranları ile yakın ilişkiler kurarak yakın ilişkilerde yetenekli ve duyarlı bir eş olmayı öğrenirler. Başka bir işlev de tek başına yapmaktan korktuğu bazı deneyimlerden birlikte geçebileceği dost kişilere sahip olmasıdır. (Hortaçsu 2003, Sandtrock 2012).

Olumsuz İşlevleri: Akranları tarafından reddedilmek veya dikkate alınmamak bazı ergenlerde yalnızlık ve düşmanca duygulara yol açar. Ayrıca akran ilişkileri

ergenlerde uyuşturucu kullanımı, suç işleme ve depresyonla bağıntılıdır (Sandtrock 2012).

Ergenlik boyunca akran gruplarındaki değişimler

Ergenlik yılları boyunca akran grubunun anlamı ve yapısı değişir. Bu dönemde dört özel gelişme görülür. Bunlar; İlk olarak, ergenlik boyunca bireylerin akranlarıyla birlikte geçirdikleri sürede ve yetişkinlere karşı akranlarının eşliğinde geçirdikleri sürede keskin bir artış vardır. Yaşamlarında kendileri için en önemli insanları sıralamaları istendiğinde ergenlerin bildirdiği kişilerin yarısı, kendi yaşındadır. İkinci olarak, ergenlik boyunca, akran grupları çocukluk dönemine göre yetişkin denetimi olmaksızın daha çok işlevde bulunurlar. Üçüncü olarak, ergenlik boyunca artan bir biçimde etkileşimde bulunulan akranlar, karşı cinsiyetten arkadaşlardır. Son olarak, çocukların akran ilişkileri temelde arkadaş ikilişleriyle ve görece küçük gruplarla sınırlıyken (örneğin üç ya da dört çocuk), ergenlik daha büyük akran topluluklarının ya da geniş arkadaş gruplarının ortaya çıkışıyla belirlenir (Steinberg 2007).

Akran gruplarının türleri klik (hizip), yığın ve çete'dir. Hizipler (klik) aynı ilgileri taşıyan bireylerden kurulan küçük ve tekeli gruplardır. Genellikle aynı cinsten üç-dört kişiden oluşur ve dostluk, güvenlik, becerilerini sınıma olanağı sağlar; yaşlıları tarafından değerlendirilen davranışlara sahiptir (Gander and Gardiner 2004). Hizip (klik), ergenlerin takılabileceği, birbirleriyle konuşabileceği ve yakın arkadaşlıklar oluşturabileceği bir sosyal ortamdır (Steinberg 2007).

Daha geniş, daha kişisel olmayan yaşıt grubu, toplumsal etkinliklerde ortak ilgileri paylaşan genellikle on-yirmi üyeden oluşan yığın'dır. Yığınlar karşı cinslidir ve hafta sonlarında partilerde ve spor olaylarında toplanırlar. Çete, genellikle geniş kent alanlarında bulunur ve çoğunlukla etnik azınlıklardan ve alt sosyoekonomik düzeyden gelen bireylerden oluşur. Düzenli liderleri, kuralları ve istenmeyen davranışlara karşı cezaları olmasıyla hizipten ve yığından farklılaşır (Gander and Gardiner 2004).

4.2. Akran Desteği

Türk Dil Kurumu destek terimini bir birlik için sağlanan yardım veya koruma ya da maddi ve manevi yardımcı, dayanak olarak tanımlamaktadır (<http://www.tdk.gov.tr> , Erişim tarihi: 22 Kasım 2011). Destek terimi olumlu davranışları öğreten, güçlendiren, geliştiren uygulamaları ve olumlu davranışları sergileme olasılıklarını artıran sistem değişikliklerini içermektedir (Erbaş 2005).

Kavramsal olarak 'Akran desteği' eşit olan bireyler tarafından destek ve teşvik olarak tanımlanmaktadır (Dennis 2003).

Akran desteği; veren ve alan açısından temel ilkeleri olan, ortak sorumluluk üzerine kurulmuş yardım sistemi ve karşılıklı yararlı bir anlaşmadır. Akran desteği özerklik ve topluluk oluşturma yolunda eşzamanlı bir harekettir. Bu model düşünce merkezli değildir. Homojenlikten ziyade çeşitliliği teşvik eden ve bireysel gücünü tanıyan bir modeldir (Mead, Hilton ve Curtis 2001).

Akranların çeşitli biçimlerde eğitim sürecine dahil edilmesine akran destekli uygulamalar denilmektedir. Akran destekli uygulamaların birçok yararı vardır. Akran tarafından sunulan sosyal pekiştireçler, öğretmen tarafından sunulan sosyal pekiştireçlere kıyasla daha etkilidir (Uysal ve Nazlı 2010).

Akran desteğinin odaklandığı konulara ve üstlendiği rollere göre farklı terimlerle anılmaktadır. Bunlar akran öğreticiliği (peer tutoring), akran eğitimciliği (peer education), akran danışmanlığı (peer counseling), akran yol göstericiliği (peer mentoring), özel arkadaşlık (special friend), akran liderliği (peer leader), akran arabuluculuğu (peer mediation) gibi birçok çeşidi bulunmaktadır (Uysal ve Nazlı 2010).

Akran eğitimi girişimlerinin gerekçesi her zaman açık değildir ama akran eğitimi için sık kullanılan 10 gerekçe tespit edilmiştir. Bunlar:

- Diğer yöntemlere göre daha düşük maliyet etkilidir.
- Akranlar güvenilir bir bilgi kaynağıdır.
- Akranlar profesyonellerden daha etkilidir.
- Akranlar iletişim sürecinde öğrenmeyi güçlendirir.

- Akranlar pozitif rol modeli ve akran eğitimcileridir.
- Akranlar karmaşık konularda yararlıdır.
- Akranlar iletişim kanallarını oluşturmada yararlıdır.
- Akranlar bilinen yöntemlerle ulaşılmaması zor olan gruplara ulaşmayı sağlarlar.

(Kadıoğlu ve Yıldız 2007).

4.2.1. Akran destekli öğretim

Akran destekli öğrenme insanlığın avcı-toplayıcı olduğu zamanlardan beri uygulanan bir öğretim yöntemidir. Akran destekli öğretim yöntemi çoğunlukla çocuk ve ergenlerde kullanılan bir öğretim yöntemi olmakla birlikte yetişkin eğitiminde de uygulanmaktadır (Sazak 2003).

Akran öğretimi bireyin akranları arasındaki olumlu sosyal etkileşimi arttırmak için sıklıkla kullanılan yöntemlerdendir. Genellikle iki çeşit akran öğretimi modeli uygulanmaktadır. Birinci model aynı ya da farklı yaştaki öğrencilerin düşük yetenekteki ya da küçük yaştaki bireylere yardım etmesi için akran destek eğitimi verilmesi şeklindedir. Tüm sınıfı kapsayan akran öğretimi modelinde ise, öğrencilerin birbirlerine karşılıklı öğretim sunması söz konusudur. Akran öğretimi ister birlikte öğrenme gruplarında olsun, ister birebir olsun, hem yardımı alan hem de yardım eden için önemli deneyimlere neden olur ve her iki grup için de olumlu etkiye sahiptir (Güven ve Aydın 2007).

Akran destekli öğretimde birçok seçenek bulunmaktadır. Bunlardan bazıları;

- Akademik başarısı düşük ya da öğrenme güçlüğü olan öğrencilere akranları tarafından verilen eğitime akran öğreticiliği (peer tutoring);
- AIDS gibi bazı özel konularda diğer öğrencilerin bilinçlenmesini amaçlayan akran eğiticiliği (peer education);
- Sorunları olan ve kendi yaşlılarından biriyle bu sorununu paylaşmayı tercih edenlerle gerçekleştirilen birebir görüşmeleri tanımlayan akran danışmanlığı (peer counseling);

- Büyük sınıfların küçük sınıflara ya da eski öğrencilerin yeni gelen öğrencilere isleyiş ve temel bilgiler konusunda destekledikleri akran yol göstericiliği (peer mentoring)'dir.
- Yurtlarda öğrencilerin ihtiyacı olan bilgileri alması ve gerekli bağlantıları kurması için konaklama-yurt danışmanlığı (resident counseling);
- Yalnız ve dışlanmış öğrencilere destek vermek ve arkadaşlık becerilerini geliştirmesine yardım etmeyi amaçlayan özel arkadaşlık (special friend);
- Yeni gelen öğrencilerin ortama alıştırmada (oryantasyon) ve çeşitli projelerde okul psikolojik danışmanına yardım etmeyi amaçlayan danışman yardımcılığı ya da akran liderliği (peer leader);
- Okul ortamındaki basit çatışma durumlarında arabuluculuk yapan ve sorunun yapıcı yollarla çözülmesini sağlayan akran arabuluculuğu (peer mediation)'dir (Taylı 2007, Uysal ve Nazlı 2010).

4.2.2. Akran desteği ve sağlık

Akran desteği ve akran ilişkilerinin entegrasyonu; sağlık hizmetlerinin sağlanması, sağlığın geliştirilmesi açısından da sağlık bilimciler ve uygulayıcıları için bugün büyük öneme sahip bir kavramdır (Dennis 2003).

Akran desteği sağlık sorunları olanlar için yararlı destek, teşvik, umut ve belki de rehberlik sunabilir. Travma ya da kanser gibi pek çok sorun için kabul edilmekle birlikte ve psikolojik hastalığı olanlarda bu tür destekler sunma girişimleri uygulanabilir (Davidson, Chinman, Sells ve Rowe 2006).

Bunların yanı sıra akran programları; akademik standartların düşmesi, yalnızlık, AIDS gibi sağlık problemleri, ergen gebeliği, sigara, madde kullanımı, yeme bozukluğu, çatışma, kültürel farklılık, stres, kronik hastalıklarla yüzleşen bireyler ve aileler için destek grupları eksikliği, yaşlı ebeveynler, genetik bozukluklar, alışkanlıklar, intihar ve komşuluk ve işle ilgili problemler gibi bazı toplum problemlerini karşılamada etkili bir strateji olarak gösterilmektedir (Uysal ve Nazlı

2010). Araştırmalar akranların diğerlerinin davranışını etkilemede çoğu zaman en etkili yol olduğunu göstermektedir (Aladağ 2007).

Akran müdahaleleri; kronik böbrek yetmezliği, diyabet yönetiminde yetişkinler ile gençlerde kullanılmıştır. Hemofili ve HIV / AIDS gibi durumlarda gençler için okul temelli öz-yönetim sağlanması konusunda akran eğitimi uygulanabilmektedir. Kardiyak hastalığı, meme kanseri veya görme kaybı olan bireyler arasında akran müdahaleleri birebir uygulanabilir. Akran tabanlı ev ziyaretleri uzun vadeli psikiyatrik hastalığı ve böbrek hastalığı olan kişilerde kullanılmıştır. Bazı müdahaleler, uzun vadeli bir programın parçası olan üriner inkontinanstan muzdarip yaşlılar için akran desteği uygulanabilmekte aynı zamanda telefona dayalı müdahaleler ile yaşlı yalnız düşük gelirlili bireylere akran desteği uygulanmıştır. (Dennis 2003).

Akran müdahalelerinin çok yönlü niteliği vurgulanmaktadır. Akran desteği ev, hastane gibi bir eğitim ortamı içinde online bilgisayar / telefon aracılı gruplar arasında geçiş sağlanabilir. Klinik, okul, cezaevi gibi yerlerde de uygulama kolaylığı vardır. Ayrıca akran müdahaleleri, çok sayıda hastalık ile hastalık önleyici ve sağlığı teşvikle ilgili konuları kapsamaktadır (Dennis 2003).

Akran desteği psikiyatrik hastalıklarda profesyonel destekteki bağımlılığı azaltmak için yardımcı olabilir, daha sonra okula gitmek ve işe dönüş için etkili yollar sağlayabilir. Böylece bireyin kriz durumunda kalması önlenir ve hastanede kalma süresini azaltmaya yardımcı olabilir (Mead et al 2001).

Hem bireyler hem de bakıcılar için uzun vadeli engelli veya kronik hastalıklarda uyumun kolaylaştırılması akran desteği yararlarının savunulduğu başka bir alandır. Bu nedenle, hemşirelerin kronik ya da akut hastalığı olan bireyleri akran desteği alabilmeleri için cesaretlendirmeleri ve uygun ortam yaratmaları önem kazanmaktadır. Akran desteğinin faydaları sağlık sonuçlarının iyileştirilmesi için bir araç olarak kullanılmasına rağmen ne yazık ki, akran desteği uygulaması son derece değişken belirsiz karmaşık bir olgudur (Dennis 2003).

Destek almak kadar destek vermek de önemlidir. Hatta daha fazla destek verenlerin daha fazla destek aldıkları bildirmektedir. Bunun yanında hastaların birine duygusal destek vermesi, etkinliğin artması sonucu daha düşük strese yol açmaktadır,

destek almanın ise stres üzerinde dolaysız bir etkisi vardır. İnsanlar başkalarına destek verirken sağlıklarını iyileştirecek şekilde olumlu duygu yaşayabilirler veya kişinin, içinde kendisine değer verildiğini hissettiği ve destek sağlayarak karşılık verebileceği yüksek kalitedeki bir ilişki içerisinde olması sağlığını olumlu olarak etkileyebilir (Reblin ve Uchino 2008).

Özet olarak akran desteği ile sağlık sonuçları etkilenebilir. Bunlar;

- İzolasyonun azalması ve yalnızlık duygularını önleme,
- Sağlık uygulamaları ile uyumsuz davranışları veya tepkileri azaltma,
- Pozitif psikolojik durumları ve bireysel motivasyonu teşvik etme,
- Sağlık hizmetleri veya erişim konusundaki bilgi sağlayan olumlu, sağlık ve refah etkisi davranışlarından yarar sağlama,
- Fiziksel hastalığın ilerlemesini önlemedir (Dennis 2003).

Bir araştırmada yöneticilerin; hemşire öğrenciler arasında öğrenci etkileşimini teşvik etmek amacıyla akran destek yöntemini kullanılabileceği belirtilmektedir. Akran desteğinin sağlanması ile öğrenci hemşirelerin tutum ve yeteneklerinde gelişme olduğunu ifade etmektedir (Kuo, Turton, Hsieh, Tseng ve Hsu 2007).

4.3. Üniversite Gençliği

Üniversite öğrenimi yılları insanların ruhsal açıdan en çalkantılı oldukları gelişim dönemlerinden biri olan ve hem toplumsal, hem de biyolojik olarak geçiş dönemi kabul edilen ergenliğin son evresidir (İnanç, Savaş, Tutkun, Herken ve Savaş 2004).

Üniversite gençliği; 18–24 yaş grubunda yer alan ve üniversitelerde öğrenim gören gençleri ifade etmektedir (Korkmaz 2000 http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/145/korkmaz.htm , Erişim tarihi: 22 Kasım 2011).

Üniversite yılları gençlerin erişkinliğe geçiş yıllarıdır. Bu dönemde gençlerin ilişkilerinin çok hızlı değişim gösterdiği bilinmektedir. Özellikle üniversitede okuma

şansı elde edenler, üniversiteyi kazanma sevincinin yanısıra; aileden ayrılma, yeni çevre ve arkadaş edinme, yalnız kalma korkusu, ekonomik güçlükler, yurt hayatına alışma, gelecekteki mesleği ve çalışma hayatı ile ilgili kaygı gibi birçok sorunla da yüz yüze kalır. Bu sosyal, kültürel ve ekonomik değişiklik gençleri ruhsal açıdan olumsuz etkileyebilir (Özdel, Bostancı, Özdel ve Oğuzhanoglu 2002, Aylaz, Kaya, Karaca ve Bal 2007, Çelikel ve Erkorkmaz 2008). Bu problemler, akademik ve mesleki, aile, sosyal uyum, depresyon, obsesyon, kişiler arası duyarlılık, anksiyete gibi pek çok alanda ortaya çıkabilmektedir. Gençler bu problemleri aşmaya çalışırken çeşitli kaynaklardan gelen stres ve zorlanmalar sonucunda psikolojik sorunlar yaşayabilmektedirler (Deniz, Avşaroğlu ve Hamarta 2004, Çelikel ve Erkorkmaz 2008).

Bedensel gelişimler ve cinsel konularda birçok sorulara cevap bulamama, sınav sorunları, aşırı çalışmanın getirdiği yorgunluk, kişilerarası ilişkilerde güçlük, özellikle kız-erkek arkadaşlığı kurmadaki güçlükler, nevrotik eğilimler, kaygı, depresyon, çevreye uyum sorunu, yurt sorunları, aileye ve memlekete duyulan özlem, anne-babaya aşırı bağımlılık, akademik ve mesleki sorunlar, sosyal uyum, üniversite gençlerinin bilinen ve çözüm bekleyen sorunları arasındadır (Kutlu 2004).

Öğrenciler aile ve yakın arkadaş desteğinin bir anda kesildiği bu yabancı çevreye en kısa zamanda ve bireysel potansiyellerini de en üst düzeyde kullanarak uyum sağlamak ve sürdürmek zorundadır (Karahana, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle 2005). Yeni bir okula, yeni bir kente ve yabancı bir çevreye uyum sağlama çabaları değişik sorunlar ortaya çıkarmakta, öğrenciler geleneksel düzene ve kendilerine yabancılaşabilmektedir (Yılmaz, Yılmaz ve Karaca 2008).

Bu dönemde bir sosyal çevreden ve bu çevredeki bireylerle kurulan ilişkilerden sağlanan sosyal destek, gencin hem fiziksel hem de psikolojik sağlığı üzerinde olumlu etkilere sahip olmaktadır (Kartal ve Çetinkaya 2009). Öğrencilerin en önemli sosyal destek kaynaklarını, aileleri ve arkadaşları oluşturmaktadır. Aile ve arkadaşlarından yeterli desteği alan öğrencilerin sorunlarını çok büyük boyutlara ulaşmadan çözdükleri ve derslerinde daha başarılı oldukları görülmüştür (Kartal ve Çetinkaya 2009).

4.3.1. Kişiler arası problemler

Günümüzde, kişiler arası ilişkiler birçok nedenden dolayı bozulmakta ve yakınlıktan mahrum olan insanların sayısında hızlı bir artış gözlenmektedir. Yalnızlık da bireyin yaşamını olumsuz olarak etkileyen, gün geçtikçe artan önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır (Kılınç ve Sevim 2005). Yalnızlığın üniversite öğrencileri arasında da yaygın olarak yaşandığı belirtilmektedir (Yılmaz ve ark 2008).

Arkadaşlık ilişkilerinde, arkadaş desteğinin yüksek benlik saygısıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir. Bununla tutarlı olarak düşük benlik saygısının sosyal ortamlara az katılan çocuklarda görüldüğü ortaya çıkmıştır (Çevik ve Atıcı 2009).

Başarı ortalaması ile kişilerarası ilişkilerde yaşanan problemler arasında ters yönde ilişki bulunmaktadır. Kişilerarası ilişkilerdeki problemlerin artması durumunda akademik başarı olumsuz etkilenmektedir (Koç, Avşaroğlu ve Sezer 2004).

4.3.2. Ekonomik problemler

Ailelerinin üniversite masraflarını rahatlıkla karşılaması öğrencileri depresif belirtilerden korumaktadır. Ankara Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada öğrencilerin gelir durumuyla depresyon arasında ilişki bulunmuştur. Ekonomik güçlükler tüm bireylerde bir takım sıkıntılara neden olmaktadır (Özdel ve ark 2002).

Gençler ekonomik kısıtlamalarla karşılaşınca ve yaşlarının bir özelliği olarak istedikleri gibi gezip giyinemeyince sıkıntıları artmakta, bu durum da gençlerin benlik saygısını azaltarak ruhsal yapılarını olumsuz etkileyebilmektedir. Üniversite masraflarını karşılama durumu güçleştikçe depresif belirtiler ortaya çıkabilmektedir (Özdel ve ark 2002).

4.3.3. Akademik ve mesleki problemler

Dersler ve başarı düzeyi ile ilgili sorunların öğrenciler tarafından en önemli stres kaynağı olarak algılandığı düşünülmektedir. Bireyler başarı karşısında mutluluk, güven ve kişisel doyum, başarısızlık karşısında ise üzüntü, hayal kırıklığı ve

depresyon gibi duyuşsal tepkiler geliştirmekte ve bu duygular başarı/başarısızlık nedenlerinin algılanma biçimine bağlı olarak değişmektedir (Koç ve ark 2004).

Üniversite öğrencileri, yaşamlarının en önemli dönemlerinden birindedirler. Mezuniyetleri iş hayatının ya da işsizlik hayatının başlangıcı demektir. İş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına yönelik planlar, yaşadığı arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir (Çakmak ve Hevedanlı 2005).

Eğitsel başarının en güçlü etkilerinden biri, ergenin ailesinin sosyoekonomik konumudur. Çalışmalar orta sınıf ergenlerin, işçi sınıfı ve alt sınıflardaki akranlarına göre akademik becerilerin temel testlerinde daha yüksek notlar aldıklarını ve eğitimlerini daha uzun süre devam ettiklerini göstermektedir (Steinberg 2007).

4.4. Akran Desteği ve Akademik Başarı

Ergenlik başarıda önemli bir dönemektir. Başarı ergenlikte daha ciddi önem kazanır ve ergenler hayatın gerçekliğini hissetmeye başlarlar (Sandtrock 2012). Gençler akranlarına çok önem vermekte ve büyük ölçüde onlardan etkilenmektedir. Gençler, genellikle zamanlarını akranları ile geçirmekte, yaşama ilişkin streslerini onlardan destek alarak çözmeye çalışmaktadır. Birçok araştırmada arkadaşlığın hem bir gereksinim, hem de ailede karşılanamayan önemli bir sosyal destek kaynağı olduğu belirtilmektedir (Ökdem ve Yardımcı 2010).

Arkadaş desteği, akademik başarının önemli bir yordayıcısı olmasının yanında öğrencinin arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler kurup sürdürmesi, bütün yönlerden sağlıklı gelişmesi açısından da önemli bir değişken olabileceği bildirilmektedir (Yıldırım 2006).

Çağdaş toplumlarda başarı, yaşam boyu süren bir kaygıdır. Örneğin, ortalama başarı düzeyi yüksek olan okullara devam eden yüksek başarıya sahip öğrenciler, daha düşük başarı oranına sahip okullardaki başarılı arkadaşları kadar kendilerini iyi hissetmezler. Ergenin başarı gereksinimiyle kesişen bir psikolojik etken de hem ilgili ve hem de bazı açılardan tamamlayıcı bir güdü olan başarısızlık korkusudur. Örneğin, bazı öğrenciler akademik başarıdansa okulda ilgisiz görünmeyi isterler,

çünkü bazı ortamlarda bu sunum akademik başarıya göre onlara akranlarından daha fazla saygı ve hayranlık kazandırabilmektedir. Diğerleri ise düşük performanslarını, yetenek eksikliğinin dışında bahanelere bağlamak konusunda emin olmak isterler. Diğer bazıları da düşük performansa tepki olarak eğitimin önemini küçümseyebilirler (Steinberg 2007).

Steinberg'in (2007) belirttiğine göre, akranlar, özellikle okulların öğrenci yeteneğine göre özelleştiği ya da ayrışma eğiliminde olmadığı Birleşik Devletler, İspanya, Kore gibi ülkelerde ergenlerin başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduklarını belirtmektedir. Öğrencilerin yetenek ve hedeflerine göre farklı okullara ayrıldıkları (örneğin, meslek okullarına karşılık üniversiteye hazırlık okulları) Fransa, Almanya ve İsviçre gibi ülkelerde ise, akranlar başarı üzerinde, tersine daha az önemdeki bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Akademik başarının sosyal hoşnutsuzluğa neden olduğundaki gibi ergenlerin sosyal ilgileri, akademik işleri devam ettirmek için gereken zamanı bölebilir ya da bir alandaki hırsları diğer bir alandaki hedeflerin kazanımına zarar verebilir (Sandtrock 2012).

Aslında ergenlerin başarısı yetenekten daha fazlasına bağlıdır. Örneğin diğerleri kadar zeki olmayan öğrenciler uyumlu motivasyonel örüntü gösterebilir ve yüksek başarılı bireyler haline gelebilir. Bunun tam tersi zeki öğrenciler yetersiz uyum göstererek düşük başarıya sahip olabilirler (Sandtrock 2012).

Öğrencilerin kendi başarılarını ve başarısızlıklarını nasıl yorumladıkları da önemlidir. Başarı yüklemeleriyle ilgilenen araştırmacılar bireylerin, performanslarını etkileyen başarılarına ve başarısızlıklarına nasıl yüklemeler yaptıkları üzerinde çalışmışlardır. Bu kuramcılara göre, bireyler performanslarını dört etkenin birleşimine yüklemektedirler: yetenek, çaba, görevin zorluğu ve şansır (Steinberg 2007).

Steinberg'in (2007) belirttiğine göre, akademik başarı Amerikan ergenleri tarafından artık değerli görülmemektedir. Gerçekten de ergenler, yetişkin toplumundan, kendi topluluklarını kurarak anababaların akademik başarıyı teşvik etme çabalarını küçümseyen ve bunun yerine sporu, karşı cinsle ilişkileri ve eğlenceleri öne çıkaran ayrı bir gençlik kültürü oluşturacak derecede ayrılmışlardır.

Bu görüŖe göre, genç işsizliği, ergen intiharları, çocuk suçluluğu, madde ve alkol kullanımını ve evlilik öncesi gebelik gibi sorunlar, akran gruplarının yükseliŖine ve ergenlerin yetişkinlerden ayrışmasına bağlanabilir. Kanadalı ergenlerle ilgili bir araştırma, öğrencilerin çoğunluğunun, iyi sporcular ya da popüler ergenler olarak hatırlanmak yerine başarılı öğrenciler olarak hatırlanmayı tercih ettiklerini bulmuştur.

Öğrencinin akademik başarı ya da başarısızlığı, öğrencinin kendisi, ailesi ve içinde yaşıdığı Türk toplumu bakımından oldukça önem taşımaktadır, Akademik yönden başarılı, nitelikli insan gücü potansiyelinin bir toplumun kalkınmasında en temel güç olduğu kabul edilmektedir (Yıldırım 2000).

Arkadaşların okul performansı üzerindeki etkilerinin akran grubunun akademik yönelimine bağlı olduğu ileri sürülmektedir. Anne-babanın etkisine ek olarak, arkadaşların da ergenlerin başarısını etkilediği konusunda kanıt vardır. Bazı çalışmalar ödev yapmak, sınıfta çaba göstermek gibi günlük okul davranışları üzerinde en göze çarpan etkilerin, aslında ana babalar değil arkadaşlar olduğu ileri sürülmektedir. Öğrencilerin aldığı notlar, arkadaşlarının aldığı notlarla ilgili olarak zamanla değişmektedir. Okulda en iyi arkadaşı yüksek not alan öğrencilerin notlarının, aynı başarı düzeyiyle başlayan, ancak en iyi arkadaşları yüksek notlar alamayan öğrencilerin notlarına oranla yükselmesi daha olasıdır. Beyaz ve Asya kökenli ergenler arasında Afrika kökenli Amerikalı gençler arasında olduğundan daha geçerli olmakla birlikte, ergenler ve arkadaşları, okula karşı tutum, okul başarıları ve eğitimsel planları konusunda benzer olma eğilimindedirler. Az sayıda ergen, arkadaşlarından okulda başarılı olmaları doğrultusunda baskı yaşadıkları konusunda bildirimde bulunmuştur. (Steinberg 2007).

Ergenlikte popüler olmayan ya da yetersiz akran ilişkileri olan kişilerin, sosyal olarak kabul edilen akranlarına göre, okulda daha başarısız olma, liseyi yarım bırakma, öğrenme güçlüğü çekme, yüksek düzeyde suç davranışı gösterme ve yetişkinliklerinde duygusal ve ruhsal sağlık sorunları yaşama olasılıkları daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Steinberg 2007).

Öğrencilerin arkadaşlarından algıladıkları sosyal desteğin, akademik başarıları üzerindeki etkilerini saptamak amacıyla yapılan çalışma incelendiğinde; Akademik yönden başarılı olan öğrenciler başarısız olanlara göre;

- Arkadaşları tarafından sevildiğini,
- Arkadaşları herhangi bir konuda karar alırken kendisinin düşüncelerini sorduğunu,
- Arkadaşlarını kendine yakın hissettiklerini,
- Birlikte zaman geçirmekten hoşlandığını, yakın arkadaşlarının olduğunu,
- Sorunları olduğunda arkadaşlarının yardımcı olduğunu,
- Akademik çalışmalarında yardım almaktan çok, yardım etmeyi tercih ettikleri sonucuna ulaşıldığı bildirilmektedir (Karadağ 2007).

Akranları tarafından reddedilen bireyler düşük özsaygı, yetersiz sosyal beceriler ve çeşitli davranış problemleri, düşük okul-akademik başarı gösterirken akranları tarafından kabul edilen bireyler yüksek özsaygı, sosyal becerilerde yeterli olma, daha fazla istedik davranışlar ve yüksek okul-akademik başarı göstermektedirler. Akranları tarafından reddedilen bireylerin kendilerini akademik açıdan, akranları tarafından sevilen bireylerden daha düşük algıladıkları ortaya koyulmuştur (Şad 2007).

Özellikle ergenlik döneminde yoğunluk kazanan duygusal nedenler ve olumsuz akran ilişkileri bu dönemdeki başarısızlığın nedenlerindedir. Bu dönemde görülen duygusal zorlanmalar ve dâhil olduğu akran grubu ergenlerin, riskli davranışlara katılmalarında etkili olmaktadır. Akademik etkinlikler dışındaki etkinliklere daha fazla zaman ayırma öğrencinin okulda başarısız olmasında etkili olabilir. Bunun yanında düşük akademik başarıya sahip gençler, çoğu zaman riskli davranışlar içinde kabul edilen anti sosyal davranışları daha fazla göstermektedirler (Esen 2003).

Akran ilişkilerinden sağlanan sosyal desteğin de öğrencilerin akademik başarıyla ilişkili olduğu belirtilmektedir. Akran ilişkilerinin niteliği, okula uyumu ve okul başarısını güçlü bir şekilde yordamaktadır. Sosyal destek üyelerinden

sağlanan güçlü destek ve olumlu tutum bütünlüğünün okul başarısında itici güç olduğunu vurgulamışlardır. Düşük başarıya sahip öğrencilerin, algıladıkları aile ve arkadaş desteği düşük iken, daha yüksek başarıya sahip olan öğrencilerin algıladıkları aile ve arkadaş desteğinin en yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir. Arkadaşları tarafından sevildiğini, düşüncelerine değer verildiğini hisseden öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu bildirilmektedir. Akademik yönden başarılı olan öğrencilerin arkadaşları tarafından da dışlanmadıkları ve sevildikleri belirtilmektedir (Karadağ 2007).

Diğer taraftan depresif eğilim ile başarı düzeyi arasında olumsuz bir ilişki gözlenmektedir. Başarısız öğrenciler, başarılı olanlara kıyasla kendilerini daha depresif hissetmektedirler. Bir araştırmada; öğrencinin sürekli kaygısının yüksek olması ile çalışma öğrenme alışkanlıklarının ve sınav rahatlığının olumsuz bir ilişki gösterdiği saptanmıştır (Koç ve ark 2004).

Öğrencilerin bölümdeki başarı durumlarını kötü olarak değerlendirmeleri ile depresyon varlığı arasında yakın ilişki olduğu belirtilmektedir. Yapılan çalışmalarda depresyon arttıkça akademik başarının düştüğü saptanmıştır. Öğrencilerin içinde bulunduğu depresif ruh hali, dikkatini toplayamama, isteksizlik, halsizlik, uyku bozuklukları gibi semptomlar ders başarısı için gerekli işlevi olumsuz etkiler. Ders başarısının düşük olması da kendini beğenme, olumlama özelliğini azaltarak öğrencilerde depresif belirtileri ortaya çıkarabilir (Özdel ve ark 2002).

Üniversite öğrencilerinin sorumluluklarının bilincine varıp akranlarıyla birlikte ortaklaşa çalışmalarını gelecekteki iş hayatlarına akademik bir destek sağlamaktadır (Boud 1999). Ayrıca akran desteği, akademik başarının sağlanmasında çok önemli ve ciddi bir yarar sağlamaktadır (Topping 2005).

Sağlık personelinin amacı sağlık olduğu için öncelikle bu amacı yerine getirecek olan bireylerin de ruhen ve bedenlen sağlıklı olmaları gerekir. Aile ve arkadaşlarından gerekli desteği alan öğrenciler ruhsal sağlıklarını tehdit eden anksiyete, stres gibi sorunlarla daha kolay mücadele edeceklerdir ve daha başarılı olacaklardır (Kartal ve Çetinkaya 2009).

5. GEREÇ ve YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu çalışma Akran Desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapıldı.

5.2. Araştırma Soruları

- Akran desteği ile akademik başarı arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin okudukları bölüm ile akran desteği arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin yaşları ile akran desteği arasında anlamlı ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin cinsiyetine göre akran desteği arasında anlamlı fark var mıdır?
- Öğrencilerin birinci ve ikinci öğretim olma durumuna göre akran desteği arasında anlamlı fark var mıdır?

5.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda 2010-2011 Eğitim Öğretim yılında yapıldı.

5.4. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini; Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Birinci Öğretim son sınıf ve İkinci Öğretim son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılında son sınıfta Anestezi bölümünde 70, Diş Protez bölümünde 60, İlk ve Acil Yardım bölümünde 60, Patoloji bölümünde 65, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

bölümünde 70, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri bölümünde 70 öğrenci olmak üzere toplam 395 öğrenci oluşturdu.

5.5. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini; Anestezi, Diş Protez, İlk ve Acil Yardım, Patoloji, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri bölümlerinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 258 son sınıf öğrencileri oluşturdu. Evrenin yaklaşık % 65'ine ulaşılmıştır.

- Anestezi bölümünden 55 öğrenci,
- Diş Protez bölümünden 33 öğrenci,
- İlk ve Acil Yardım bölümünden 49 öğrenci,
- Patoloji bölümünden 11 öğrenci,
- Tıbbi Görüntüleme Teknikleri bölümünden 62 öğrenci,
- Tıbbi Laboratuvar Teknikleri bölümünden 48 öğrenci araştırmaya alındı.

5.6. Veri Toplama Tekniği ve Araçlar

Öğrenci Tanıtım Formu, Akran Desteği Ölçeği ve Akademik Başarı notları kullanıldı.

Öğrenci Tanıtım Formu: Cinsiyet, yaş, bölüm, medeni durum, sınıf, mezun olduğu orta öğretim kurumu, üniversite öğrenimi sırasında ikamet ettiği yer, bölüm tercih sebebi, yararlandığı sosyal güvenlik kurumu, öğrenim döneminde maddi ihtiyaçlarını karşılama durumu, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu, aile yapısı sorgulandı (Ek 1).

Akran Desteği Ölçeği: Akran Desteği Ölçeği; Kuo (2007) tarafından geliştirilmiş olup, Türk toplumu için geçerlik ve güvenilirliği Çalışkan ve Çınar (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin tez çalışmasında kullanılabilmesi için yazarlardan izin alındı.

Akran desteği ölçeği; öğrencilerin sınıf ortamı ve uygulama alanlarında birbirleriyle yardımlaşma durumlarını göstermektedir. Akran desteği ölçeğinin

amacı, öğrencilerin gerçek hayatta birbirleriyle etkileşimlerini ve paylaşımlarını, bunları gerçekleştirirken ne kadar oranda başarı olduklarını, akran desteğini sağlarken de bireysel davranışların nasıl etkilendiğini değerlendirmektir (Kuo et al 2007).

Akran Destek Ölçeği; 17 maddeden oluşmuş olup fiziksel yardım, akademik yardım ve duygusal yardım olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. (Ek 2). Tüm maddeler olumlu olup, derecelendirmesi 4' lü likert şeklindedir. En düşük toplam ölçek puanı 17, en yüksek toplam ölçek puanı ise 68' dir

Ölçek alt boyut maddeleri;

- Fiziksel Yardım alt boyutu maddeleri 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13'dür. (Puan aralığı 9-36).
- Akademik Yardım alt boyutu maddeleri 8, 9, 10, 17'dir. (Puan aralığı 4-16).
- Duygusal Yardım alt boyutu maddeleri 11, 14, 15, 16' dir. (Puan aralığı 4-16).

Fiziksel Yardım, sınıf arkadaşlarının yaşadıkları problemleri fark etmeleri, birbirlerine yardım ve önerilerde bulunmalarıdır. Aralarında bir problem yaşandığında grubun dışında bırakmak yerine problemin çözümüne yönelik yapıcı davranışlar sergileyebilme kabiliyetidir. Akademik Yardım, sınıf arkadaşlarının birbirleriyle akademik bilgilerini paylaşmalarıdır. Performansını artırmak isteyenler birbirleriyle akademik bilgilerini paylaşırlar. Duygusal Yardım, sınıf arkadaşlarının birbirlerini dinlemeleri, paylaşımları ve birbirlerine destek olmalarıdır. Akran grubu için dostluğun önemini de belirtir (Çalışkan ve Çınar 2012).

Veriler; Öğrenci Tanıtım Formu ve Akran Desteği Ölçeği ile öğrencilerle yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak araştırmacı tarafından toplandı.

Akademik Başarı notu; Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrenci İşleri'nden temin edildi.

5.7 Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS 17.0 paket programı kullanılarak bilgisayarda değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar (Ortalama, Standart Sapma) verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren parametrelerin iki grup arası karşılaştırılmalarında t-test, ikiden fazla grup arası karşılaştırmalarında ANOVA testi ve farklılığa neden çıkan grubun tespitinde Tukey HDS testi kullanıldı. Parametrik veriler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde ise Pearson korelasyon testi kullanıldı. Sonuçlar % 95' lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Ölçek Toplam Cronbach' s Alpha Değerleri Fiziksel Yardım 0.87, Akademik Yardım 0.78, Duygusal Yardım 0.80, Toplam 0.92 olarak bulundu.

5.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmaya alınmasına rağmen araştırmaya katılmayı kabul etmeyen ve anket uygulaması sırasında derse gelmeyen öğrenciler araştırma kapsamına alınamadı. Evreni oluşturan 395 öğrenciden 258 öğrenciye ulaşılabildi. Örneklem sayısı az olduğu için sonuçlar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarına yansıtılamaz.

5.9. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma öncesi Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nden (Ek 3) ve Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Araştırmalar Ön Değerlendirme Komisyonu'ndan (14.09.2010 - 21) (Ek: 4).yazılı izin alındı.

6. BULGULAR

Öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1' de gösterildi.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n=258)

Sosyo-Demografik Özellikler	Ort. \pm SS (Min-Max)	n (%)
Yaş (yıl)	21.24 \pm 2.92 (19-46)	
Cinsiyet		
Kadın		182 (70.5)
Erkek		76 (29.5)
Medeni Durum		
Bekar		246 (95.3)
Evli		12 (4.7)
İkamet Edilen Yer		
Kredi Yurtlar Kurumu		7 (2.7)
Özel Yurt		12 (4.7)
Sınıf Arkadaşlarıyla		4 (1.6)
Aileyle		174 (67.4)
Yalnız		10 (3.9)
Farklı Bölümden Arkadaşlarla		20 (7.8)
Diğer		31 (11.9)
Sosyal Güvence		
Mediko-sosyal Merkezi		3 (1.2)
SGK		237 (91.9)
Özel Sigorta		2 (.8)
Yeşil Kart		1 (.4)
Diğer		10 (5.7)
Yok		5 (1.9)
Maddi İhtiyaçları Karşılama Durumu		
Ailenin Gönderdiği Harçlıkla		54 (20.9)
Öğrenim Kredisi ile		19 (7.4)
Part-time işte Çalışarak		12 (4.7)
Yaz Dönemi Çalışarak		1 (.4)
Düzenli Bir İş		121 (46.9)
Diğer		51 (19.7)

Yaş ortalaması 21.24 ± 2.92 (19-46) yıl olan öğrencilerin % 70.5 (n=182)'i kadın, %95.3 (n=246)'ü bekâr, % 67.4 (n=174)'ü ailesinin yanında kalmakta ve % 91.9 (n=237)'u Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) güvencesine sahiptir (Tablo 1).

Öğrencilerin maddi ihtiyaçlarını karşılama durumuna baktığımızda; % 46.9 (n=121)'unun düzenli bir işi vasıtasıyla, % 20.9 (n=54)'u ailesinin gönderdiği harçlıkla, % 19.7 (n=51)'si diğer gelir kaynaklarıyla, % 7.4 (n=19)'ü öğrenim kredisi ile, % 4.7 (n=12)'si part-time çalışarak ve % .4 (n=1)'ü ise yaz dönemi çalışarak geçimini sağlamaktadır (Tablo 1).

Öğrencilerin aile özelliklerinin dağılımı Tablo 2' de gösterildi.

Tablo 2. Öğrencilerin Aile Özellikleri (n=258)

Aile Özellikleri	n (%)
Kardeş Sayısı	
1	4 (1.6)
2	73 (28.3)
3	82 (31.8)
4	48 (18.6)
5 ve üzeri	51 (19.7)
Anne Eğitim Durumu	
Okur-yazar Değil	28 (10.9)
Okur-yazar	22 (8.5)
İlköğretim	159 (61.6)
Lise	47 (18.2)
Üniversite	2 (.8)
Baba Eğitim Durumu	
Okur-yazar Değil	7 (2.7)
Okur-yazar	12 (4.7)
İlköğretim	141 (54.7)
Lise	74 (28.7)
Üniversite	23 (8.9)
Aile Yapısı	
Anne-Baba Birlikte	236 (91.5)
Anne-Baba Ayrı	9 (3.5)
Baba Vefat	10 (3.9)
Anne-Baba Vefat	2 (.8)
Anne Vefat	1 (.4)

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumlarına bakıldığında; annelerin % 61.6 (n=159)'sı ilköğretim, babaların % 54.7 (n=141)'si de ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin aile yapısına bakıldığında ise % 91.5 (n=236)'inin anne-babanın birlikte yaşadığı bulundu (Tablo 2).

Öğrencilerin okudukları bölüm özelliklerinin dağılımı Tablo 3' de gösterildi.

Tablo 3. Öğrencilerin Okudukları Bölüm Özellikleri (n=258)

Bölüm Özellikleri	n (%)
Bölüm	
Anestezi	55 (21.3)
Diş Protez	33 (12.8)
İlk ve Acil Yardım	49 (19.0)
Patoloji	11 (4.3)
Tıbbi Görüntüleme	62 (24.0)
Tıbbi Laboratuar	48 (18.6)
Öğretim	
1. Öğretim	133 (51.6)
2. Öğretim	125 (48.4)
Mezun olunan Ortaöğretim Kurumu	
Sağlık Meslek Lisesi	193 (74.8)
Lise	43 (16.7)
Anadolu Lisesi	10 (3.9)
Diğer	12 (4.6)
Bölüm Tercih Sebebi	
Mezun olunca iş bulma kolaylığı	96 (37.2)
Ailenin isteği	32 (12.4)
Mesleği kendine yakın hissetme	77 (29.8)

Öğrencilerin bölümlere göre dağılımına bakıldığında % 21.3 (n=55)'ü Anestezi, % 12.8 (n=33) Diş Protez, % 19 (n=49)'ü İlk ve Acil Yardım, % 24 (n=62)'ü Tıbbi Görüntüleme, % 18.6 (n=48) Tıbbi Laboratuar, % 4.3 (n=11)'ü Patoloji bölümünde

öğrenim görmektedir. Öğrencilerin öğretim şekillerine göre dağılımı birinci öğretim % 51.6 (n=133)'sı, ikinci öğretim % 48.4 (n=125)'ü iken, mezun olunan ortaöğretim kurumuna bakıldığında; % 74.8 (n=193)'i Sağlık Meslek Lisesi mezunu olduğu tespit edildi. Bölüm tercih sebepleri incelendiğinde; % 37.2 (n=96)'sinin iş bulma kolaylığı, % 29.8 (n=77)'i mesleği kendine yakın hissettiği, % 12.4 (n=32)'ü ailesinin isteği üzerine mesleği tercih ettiği bulundu (Tablo 3).

Öğrencilerin akran desteği ölçeğinden aldıkları alt boyut ve toplam puanları ile Aritmetik Ortalamaları Tablo 4' de gösterildi.

Tablo 4. Akran Desteği Ölçeğinin Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamaları (n=258)

Akran Desteği Ölçeği	
Alt Boyutları	Ort. ± SS (Min-Max)
Fiziksel Yardım	24.30 ± 5.72 (9 - 26)
Akademik Yardım	10.77 ± 3.03 (4 - 36)
Duygusal Yardım	10.40 ± 2.90 (4 - 16)
Toplam	45.48 ± 10.42 (17 - 68)

Akran Desteği Ölçeğinin alt boyut puan ortalamalarının 4 - 36 arasında değiştiği, Akran Desteği Ölçeği' nin toplam puan ortalamasının ise 45.48 ± 10.42 olduğu saptandı (Tablo 4).

Mezun olan öğrencilerin akademik başarı not ortalaması 2.86 ± .49 (1,69-4.00) olarak bulundu. Başarısız (akademik başarı not ortalaması 2.00'nin altı) olan öğrenci sayısı 12'dir.

Öğrencilerin Akran Desteği Ölçeğinin alt boyut aritmetik ortalamaları puanları farkı Tablo 5' de gösterildi.

Tablo 5. Akran Desteği Ölçeğinin Alt Boyut Aritmetik Ortalamaları Puanları Farkı (n=258)

Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları	$\bar{X} \pm SS$	Fark $\bar{X} \pm SS$	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	2.70 \pm .64	.0079 \pm .56	.224 ve .823
Akademik Yardım	2.69 \pm .76		
Fiziksel Yardım	2.70 \pm .64	.0999 \pm .52	3.078 ve .002**
Duygusal Yardım	2.60 \pm .73		
Akademik Yardım	2.69 \pm .76	.0921 \pm .66	2.239 ve .026*
Duygusal Yardım	2.60 \pm .73		

Not: * p < .05 ** p < .01

Akran Desteği Ölçeği alt boyutları aritmetik ortalama puanları karşılaştırıldığında; fiziksel yardım puanları ile akademik yardım puanları arasında fark bulunmazken (p > .05), fiziksel yardım puanı ile duygusal yardım puanları arasında ve akademik yardım puanı ile duygusal yardım puanları arasında anlamlı fark bulundu (p < .01, p < .05), (Tablo 5). Buna göre duygusal yardım puanları, fiziksel ve akademik yardım puanlarından daha düşüktür.

Öğrencilerin akademik başarı notu ile ölçek alt boyut ve toplam puanları Tablo 6' da gösterildi.

Tablo 6. Akademik Başarı Notu ile Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanları Arasındaki İlişki (n = 258)

	Akademik Başarı Notu r ve p	Fiziksel Yardım r ve p	Akademik Yardım r ve p	Duygusal Yardım r ve p	Toplam r ve p
Akademik Başarı Notu	-				
Fiziksel Yardım	.024 ve .699	-			
Akademik Yardım	.012 ve .850	.686 ve .000***	-		
Duygusal Yardım	.021 ve .740	.715 ve .000***	.605 ve .000***	-	
Toplam	.011 ve .861	.948 ve .000***	.836 ve .000***	.847 ve .000***	-

Not: ***P< .001

Akademik başarı notu ile Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 6).

Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel yardım ile akademik yardım ($p < .001$), duygusal yardım ($p < .001$) ve ölçek toplam puanları ($p < .001$) arasında pozitif yönde ileri düzeyde anlamlı ilişki bulundu (Tablo 6).

Akademik başarı notu ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı ($r = .065$ ve $p = .299$), ($p > .05$).

Öğrencilerin yaş ile ölçek alt boyut ve toplam puanları Tablo 7' de gösterildi.

Tablo 7. Yaş ile Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanları Arasındaki İlişki (n=258)

Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları	Yaş r ve p
Fiziksel Yardım	.046 ve .466
Akademik Yardım	.088 ve .158
Duygusal Yardım	.042 ve .502
Toplam	.062 ve .319

Akran Desteği Ölçek alt ve toplam puanları ile yaş arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 7).

Öğrencilerin cinsiyetine göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki farklar Tablo 8’ de gösterildi.

Tablo 8. Cinsiyete Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	Kadın (n=182) Ort. ± SS	Erkek (n=76) Ort. ± SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	24.14 ± 5.85	24.68 ± 5.4	.685 ve .494
Akademik Yardım	10.64 ± 3.11	11.07 ± 2.83	1.053 ve .293
Duygusal Yardım	10.52 ± 3.01	10.70 ± 2.62	1.239 ve .216
Toplam Yardım	45.04 ± 10.7	46.51 ± 9.49	1.028 ve .305

Cinsiyete göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları incelendiğinde; erkek ve kız öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 8).

Birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinin ölçek toplam puan ve alt boyut puanları farkı Tablo 9’ da gösterildi.

Tablo 9. Birinci ve İkinci Öğretim Öğrencilerinin Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	1.Öğretim(n=133) Ort. ± SS	2.Öğretim (n=125) Ort. ± SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	25.04 ± 5.42	23.52 ± 5.94	2.153 ve .032*
Akademik Yardım	10.84 ± 3.08	10.69 ± 2.98	.386 ve .700
Duygusal Yardım	10.66 ± 3.02	10.12 ± 2.76	1.520 ve .130
Toplam	46.55 ± 10.31	44.33 ± 10.46	1.716 ve .087

Not: *p < .05

Birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinin Akran Desteği Ölçeğinin alt boyutları ve toplamından aldıkları puanları incelendiğinde; Birinci ve ikinci öğretim öğrencileri arasında akademik yardım, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken ($p > .05$), fiziksel yardım açısından anlamlı fark bulundu ($p < .05$), (Tablo 9) Birinci öğretimdeki öğrencilerin fiziksel yardım puanları daha yüksek bulundu.

Öğrencilerin bölümlerine göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki farklar Tablo 10’ da gösterildi.

Tablo 10. Bölümlere Göre Akran Desteği Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puanları Arasındaki Farklar (n=258)

Bölümler	Fiziksel Yardım Ort. ± SS	Akademik Yardım Ort. ± SS	Duygusal Yardım Ort. ± SS	Toplam Puanı Ort. ± SS
Anestezi (n=55)	23.54 ± 5.79	10.10 ± 2.91	9.5 ± 2.65	43.21 ± 10.26
Diş Protez (n=33)	23.66 ± 4.58	10.30 ± 2.95	10.33 ± 2.65	44.30 ± 8.47
İlk ve Acil Yardım (n=49)	22.87 ± 5.95	9.81 ± 3.06	9.71 ± 3.12	42.40 ± 10.85
Patoloji (n=11)	26.27 ± 4.94	11.90 ± 1.92	11.54 ± 2.50	49.72 ± 8.13
Tıbbi Görüntüleme (n=62)	25.61 ± 5.94	11.66 ± 2.90	10.82 ± 2.83	48.09 ± 10.77
Tıbbi Laboratuvar (n=48)	24.93 ± 5.68	11.41 ± 3.14	11.31 ± 2.97	47.66 ± 10.24
Toplam (n=258)	24.30 ± 5.72	10.77 ± 3.03	10.40 ± 2.90	45.48 ± 10.42
Anlamlılık				
F ve p	1.944 .088	3.644 ± .003**	3.130 .009**	3.146 .009**

Not: **p< .01

Bölmelere göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel yardım puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmazken ($p > .05$), akademik yardım ($p < .01$), duygusal yardım ($p < .01$) ve ölçek toplam puanları ($p < .01$) farklı bulundu (Tablo 10). Tıbbi Laboratuvar ve Anestezi bölümü öğrencileri arasında duygusal yardım puanları açısından anlamlı fark bulundu ($p < .01$). Tıbbi Görüntüleme ve İlk ve Acil Yardım bölümü öğrencileri arasında akademik yardım ve ölçek toplam puanları açısından anlamlı fark bulundu ($p < .01$), (Tablo 10).

Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki fark Tablo 11’ de gösterildi.

Tablo 11: Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	SML(n=193) Ort. \pm SS	Lise (n=43) Ort. \pm SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	24.43 \pm 5.94	24.23 \pm 4.93	.203 ve .839
Akademik Yardım	10.71 \pm 3.17	10.76 \pm 2.62	.101 ve .920
Duygusal Yardım	10.44 \pm 3.04	10.44 \pm 2.33	.003 ve .998
Toplam	45.58 \pm 10.91	45.44 \pm 8.49	.081 ve .936

Not: SML: Sağlık Meslek Lisesi, * $p < .05$

Mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; Sağlık Meslek Lisesi ve lise mezunu olan öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 11).

Öğrencilerin ikamet ettiği yere göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki fark Tablo 12’ de gösterildi.

Tablo 12: İkamet Edilen Yere Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	Aile(n=174) Ort. ± SS	Özel Yurt(n=12) Ort. ± SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	24.78 ± 5.59	22.91 ± 5.29	1.124 ve .262
Akademik Yardım	10.65 ± 3.01	10.83 ± 2.79	.199 ve .843
Duygusal Yardım	10.58 ± 2.86	10.83 ± 2.36	.292 ve .771
Toplam	46.02 ± 10.29	44.58 ± 8.75	.474 ve .636

İkamet edilen yere göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; aile ve özel yurttaki kalan öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 12).

Öğrencilerin bölüm tercih sebebine göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki fark Tablo 13’ de gösterildi.

Tablo 13: Bölüm Tercih Sebebine Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	İş Bulma Kolaylığı (n=96) Ort. ± SS	Aile İsteği (n=32) Ort. ± SS	Mesleği Kendine Yakın Hissetme (n=77) Ort. ± SS	Anlamlılık F ve p
Fiziksel Yardım	24.03 ± 5.50	24.28 ± 5.20	23.48 ± 5.93	.829 ve .665
Akademik Yardım	10.69 ± 3.06	10.34 ± 2.89	10.62 ± 2.97	.800 ve .699
Duygusal Yardım	10.12 ± 2.89	10.28 ± 2.90	10.24 ± 3.02	.985 ve .478
Toplam	44.85 ± 10.60	44.90 ± 9.49	44.35 ± 10.70	.850 ve .640

Bölüm tercih sebebine göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; iş bulma kolaylığı, aile isteği ve mesleği kendine yakın hissederek tercih yapanlar arasında ölçek alt boyutları olan fiziksel, akademik ve duygusal yardım ile ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$),(Tablo 13).

Öğrencilerin aile yapısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki fark Tablo 14’ de gösterildi.

Tablo 14: Aile Yapısına Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	Anne-Baba Birlikte (n=174) Ort. ± SS	Anne-Baba Ayrı (n=9) Ort. ± SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	24.39 ± 5.68	23.11 ± 6.54	.661 ve .509
Akademik Yardım	10.78 ± 3.03	11.66 ± 2.78	.859 ve .391
Duygusal Yardım	10.42 ± 2.89	10.11 ± 2.61	.319 ve .750
Toplam	45.60 ± 10.36	44.88 ± 10.78	.202 ve .840

Aile yapısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; anne-babası birlikte, anne babası ayrı yaşayan öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 14).

Öğrencilerin kardeş sayısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasındaki fark Tablo 15’ de gösterildi.

Tablo 15: Kardeş Sayısına Göre Akran Desteği Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Farklar (n=258)

Akran Destek Ölçeği Alt Boyutları	1 ve 5 arası (n=226) Ort. ± SS	5 ve üzeri (n=32) Ort. ± SS	Anlamlılık t ve p
Fiziksel Yardım	24.39 ± 5.72	23.91 ± 6.98	.652 ve .515
Akademik Yardım	23.68 ± 5.80	10.75 ± 3.33	.455 ve .649
Duygusal Yardım	10.37 ± 2.91	10.59 ± 2.90	.396 ve .693
Toplam	45.50 ± 10.37	45.28 ± 10.95	.115 ve .908

Kardeş sayısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; kardeş sayısı 1-5 arasında olanlar, 5 ve üzeri kardeşe sahip olanlar arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$),(Tablo 15).

Öğrencilerin akademik başarı notu açısından okudukları bölümler arasındaki fark Tablo 16' da gösterildi.

Tablo 16: Akademik Başarı Notu Açısından Okudukları Bölümler Arasındaki Fark (n=258)

Bölümler	Akademik Başarı Notu Ort. \pm SS	Anlamlılık F ve p
Anestezi (n=55)	2.91 \pm .52	
Diş Protez (n=33)	2.91 \pm .54	
İlk ve Acil Yardım (n=49)	2.84 \pm .40	1.534 ve .180
Patoloji (n=11)	3.08 \pm .58	
Tıbbi Görünüleme (n=62)	2.73 \pm .50	
Tıbbi Laboratuvar (n=48)	2.90 \pm .50	

Öğrencilerin okudukları bölümlere göre başarı notu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p > .05$),(Tablo 16).

Öğrencilerin cinsiyeti açısından akademik başarı notu arasındaki fark Tablo 17’ de gösterildi.

Tablo 17: Cinsiyete Göre Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)

Cinsiyet	Akademik Başarı Notu Ort. \pm SS	Anlamlılık t ve p
Kadın (n=182)	2.93 \pm .50	
Erkek (n=176)	2.69 \pm .46	3.580 ve .000***

Not: ***P<.001

Akademik başarı notu açısından kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p < .001$),(Tablo 17). Kız öğrencilerin akademik başarı notu erkek öğrencilerden daha yüksek bulundu.

Birinci ve ikinci öğretimdeki öğrencilerin akademik başarı notu farkı Tablo 18’de gösterildi.

Tablo 18: Birinci ve İkinci Öğretimdeki Öğrencilerin Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)

Sınıf	Akademik Başarı Notu Ort. \pm SS	Anlamlılık t ve p
1.Öğretim (n=133)	2.84 \pm .51	
2.Öğretim (n=125)	2.88 \pm .48	.611 ve .542

Akademik başarı notu açısından birinci ve ikinci öğretim öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 18).

Öğrencilerin akademik başarı notuna göre mezun oldukları ortaöğretim kurumu arasındaki fark Tablo 19’ da gösterildi.

Tablo 19: Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)

Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumu	Akademik Başarı Notu Ort. \pm SS	Anlamlılık t ve p
Sağlık Meslek Lisesi (n=193)	2.89 \pm .49	.793 ve .429
Lise (n=43)	2.82 \pm .43	

Akademik başarı notu açısından Sağlık Meslek Lisesi ve lise mezunu öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 19).

Öğrencilerin kardeş sayısına göre akademik başarı notu farkı Tablo 20’ de gösterildi.

Tablo 20: Kardeş Sayısına Göre Akademik Başarı Notu Farkı (n=258)

Kardeş Sayısı	Akademik Başarı Notu Ort. \pm SS	Anlamlılık t ve p
1-5 (n=226)	2.88 \pm .49	1.779 ve .076
5 ve üzeri (n=32)	2.82 \pm .43	

Kardeş sayısına göre akademik başarı notu farklı bulunmadı ($p > .05$), (Tablo 20).

7. TARTIŞMA

Bu bölümde çalışmada elde edilen bulgular ile literatürde yapılmış benzer çalışmalardan elde edilen bulgular karşılaştırıldı ve bu bilgiler çerçevesinde önerilere yer verildi.

Yaş ortalaması 21.24 ± 2.92 (19-46) yıl olan öğrencilerin % 70.5 (n=182)'i kadındır. Öğrencilerin % 95.3 (n=246) bekâr, % 51.6 (n=133)'sı birinci öğretim, % 48.4 (n=125)'i ikinci öğretim öğrencisidir. Öğrencilerin % 74.8 (n=193)'i Sağlık Meslek Lisesi mezunu, % 67.4 (n=174)'ünün ailesiyle birlikte yaşadığı, % 91.9 (n=237)'unun sosyal güvencesi SGK' dır Öğrencilerin maddi ihtiyaçlarını karşılama durumuna baktığımızda; % 46.9 (n=121)'unun düzenli bir işi vasıtasıyla geçimini sağlamaktadır. (Tablo 1).

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumlarına bakıldığında; annelerin % 61.6 (n=159)'sı ilköğretim, babaların % 54.7 (n=141)'si de ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin aile yapısına bakıldığında ise % 91.5 (n=236)'inin anne-babanın birlikte yaşadığı bulundu (Tablo 2).

Öğrencilerin bölümlere göre dağılımına bakıldığında % 21.3 (n=55)'ü Anestezi, % 12.8 (n=33)'si Diş Protez, % 19 (n=49)'u İlk ve Acil Yardım, % 24 (n=62)'ü Tıbbi Görüntüleme, % 18.6 (n=48)'sı Tıbbi Laboratuar, % 4.3 (n=11)'ü Patoloji bölümünde öğretim gören öğrencilerinden oluşmaktadır (Tablo 3).

Bölüm tercih sebepleri incelendiğinde % 37.2 (n=96)'sının iş bulma kolaylığı, % 29.8 (n=77)'i mesleği kendine yakın hissettiği, % 12.4(n=32)'ü ailesinin isteği olduğu (Tablo 3).

Sağlık eğitimi alan öğrencilerin kendilerine ve hizmet verecekleri bireylere faydalı olabilmeleri için kendilerinin de sağlıklı olmaları gerekir. Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin fiziksel, duygusal ve akademik desteğe ihtiyaç duyacakları kaçınılmazdır. Bu nedenle öğrenci danışmanlarının akran desteğinin önemini bilmesi ve danışmanlığını yaptığı öğrencilerini bu yönden değerlendirmesi önemlidir.

Akran Desteği Ölçeğinin alt boyut ve toplam aritmetik ortalama puanları incelendiğinde; fiziksel yardım puanı 2.70, akademik yardım puanı 2.70, Duygusal yardım puanı 2.60, toplam puanı ise 2.67' dir (Tablo 4).

Akran Desteği Ölçeğinin alt boyut aritmetik ortalamaları puanları farkına bakıldığında; fiziksel yardım puanları ile akademik yardım puanları arasında fark bulunmazken ($p > .05$), fiziksel yardım puanı ile duygusal yardım puanları arasında ve akademik yardım puanı ile duygusal yardım puanları arasında anlamlı fark bulundu ($p < .01$, $p < .05$), (Tablo 5). Buna göre fiziksel yardım puanları duygusal yardım puanlarından daha yüksek ve akademik yardım puanları da duygusal yardım puanlarından daha yüksektir. Türkiye genelinde 5829 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırma, üniversite öğrencilerinin en çok duygusal problemler yaşadıklarını ve bu problemlerinde en çok arkadaşlarından yardım aldıklarını göstermektedir (Erkan, Özbay, Çankaya, Terzi 2012). Çalışma sonuçları bizim bulgularımızla paralellik göstermemektedir. Çalışma sonuçlarımıza göre öğrenciler uygulama alanlarında oldukları için fiziksel olarak birbirlerine daha fazla yardımda bulunma imkânı bulurken duygusal yönden ise birbirlerini daha az destekledikleri düşünölmektedir. Fiziksel ve akademik yardım alt boyutlarının aritmetik ortalama puanları birbirlerine yakındır.

Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel yardım, akademik yardım, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde ileri düzeyde anlamlı ilişki bulundu (Tablo 6). Öğrencilerin herhangi bir alt boyuttaki yardım puanı arttıkça diğer alt boyut ve ölçek toplam puanları da artmaktadır. Birey fiziksel, duygusal ve sosyal yönden bir bütündür ve herhangi bir yönünde oluşan olumlu bir gelişme diğer yönlerini de olumlu olarak etkilemektedir.

Akademik başarı notu ile Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı (Tablo 6). Akademik, duygusal ve fiziksel açıdan yardımlaşan öğrencilerin akademik başarı açısından da olumlu gelişmeler göstermesi beklenirken bizim çalışma sonuçlarımız bu durumla paralellik göstermemektedir.

Yıldırım'ın (2000) 545 lise öğrencisi arasında yaptığı araştırmada akademik başarı ile arkadaş desteği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. 663 lise

öğrencisinde yapılan başka bir araştırmada arkadaş desteği değişkeninin lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarında anlamlı bir etkisinin olmadığı bildirilmiştir (Yıldırım ve Ergene 2003). Yine akademik başarı ile arkadaş ilişkisinin değerlendirildiği bir araştırmada algılanan arkadaş desteğinin akademik başarıyı etkilemediği gösterilmiştir (Kapıkıran ve Özgüngör 2009). Chen (2005)'in 270 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada, akademik başarı açısından öğretmen ve ebeveyn desteğinin akran desteğinden daha önemli bir rol oynadığı bulunmuştur.

Buna ilaveten ilkokul 5. sınıf öğrencileriyle yapılan bir çalışmada arkadaşları tarafından sevildiğini hisseden öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğu bulunmuştur (Karadağ 2007). 8-11. sınıf öğrencilerinde yapılan çalışmada arkadaş desteğinin akademik başarıyı etkilediği, arkadaş desteği ile akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmektedir. (Yıldırım 2006). Ortaöğretim öğrencilerinde yapılan bir çalışmada, yakın arkadaşı olan öğrencilerin, yakın arkadaşı olmayan öğrencilere göre arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeylerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Ateş 2012). Bunun yanında Lise birinci sınıf öğrencilerinde yapılan bir araştırmada ise öğrencilerin akran baskısı arttıkça akademik benlik saygısı puanları düştüğü bulunmuştur (Aktuğ 2006).

Çalışma bulgularımız literatürdeki bazı çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Akran desteği ile akademik başarı ilişkisinin olmamasının nedeni akademik başarısızlık yaşayan öğrencilerin çok az olmasından (n= 12) ve öğrencilerin benzer akademik başarı puanlarına sahip olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Akademik başarı notu ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı. Bir çalışmada yaş ile akademik başarı arasında negatif yönde ilişki saptanmış ve yaş arttıkça akademik başarı azaldığı bildirilmiştir (Keskin ve Sezgin 2009).

Yaş ile Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı (Tablo 7). Çalışkan ve Çımar'ın (2010) çalışmasında yaş gruplarına göre akran desteği ölçeği alt boyut puanları incelendiğinde fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bunun nedeni araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaşlarının

birbirine yakın olmasından kaynaklanmaktadır. Chen'in (2005) yaptığı çalışmada daha büyük yaştaki ergenlerin akademik davranışlarında akranların daha fazla etkisinin olduğu, genç ergenlerin akademik destek için ebeveynlerine güvenmek zorunda olduğunu, daha büyük yaştaki ergenlerin benzer gelişimsel ve akademik zorlukları yaşayan akranlardan daha fazla akademik desteği araştırma içinde olduğu belirtilmiştir. Toplumumuzda bu sonuca varabilmek için farklı eğitim ve yaş gruplarında bulunan öğrencilerin akran desteği algılarının araştırılması önerilmektedir.

Erkek ve kız öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları birbirine yakın olup, istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmadı (Tablo 8). Çalışkan ve Çınar'ın (2010) çalışmasında da cinsiyetler açısından ölçek alt boyut ve toplam puanları arasında çalışmamızda olduğu gibi anlamlı fark bulunmamıştır. Çin'de yapılan bir araştırmaya göre, akran desteğinin her iki cinsiyet için de akademik davranışlar yoluyla doğrudan veya dolaylı olarak akademik başarının önemli bir belirleyicisi olmadığı belirtilmektedir (Chen 2005). Şimşek'in (2010) yaptığı çalışmada akran desteğine göre cinsiyet açısından fark incelendiğinde; kız öğrencilerin akran desteği puanının erkek öğrencilerden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu belirtilmektedir. Bizim bulgularımızın aksine, ergenler üzerinde yapılan bir çalışmada; kızların erkeklere oranla arkadaşlarından daha fazla duygusal destek aldıkları bunu kızların erkeklere oranla daha fazla sayıda önemli ve güvenli ilişkilere sahip olmalarından kaynaklandığı bildirilmektedir (Özbay 1996).

Bölgelere göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalamaları incelendiğinde; fiziksel yardım boyutu açısından fark olmazken akademik yardım, duygusal yardım ve toplam puan ortalaması açısından anlamlı fark bulundu (Tablo 10). Tıbbi Laboratuvar bölümü öğrencilerinin duygusal yardım puanları Anestezi bölümü öğrencilerinden yüksektir. Tıbbi Görüntüleme bölümü öğrencilerinin akademik yardım ve ölçek toplam puanları İlk ve Acil Yardım bölümü öğrencilerinden yüksek bulundu. Çalışkan ve Çınar'ın (2010) çalışmasında ise Ebelik ve Hemşirelik bölüm öğrencileri arasında Akran Destek Ölçek puanları farklı bulunmadı. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde yapılan bir araştırmada arkadaş desteği ile hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu bölümleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Yılmaz ve ark 2008). Çalışmamızda bulunan farkın sağlık meslekleri

olmasına rağmen birbirinden farklı altı bölümün araştırmaya alınmasından ve öğrencilerin sadece bölümleri değil öğrenim alanları, klinik uygulama alanları, ders saatleri, cinsiyet dağılımları vb. birbirinden farklı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

İkinci öğretim öğrencilerine göre, birinci öğretim öğrencilerinin fiziksel yardım puanları yüksek bulundu (Tablo 9). Bu farkın, birinci öğretimdeki öğrencilerin ders saatlerinin gündüz olması ve öğrencilerin zaman kısıtlaması olmadan birbirleriyle daha uzun süre iletişime geçmeleri nedeniyle olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda öğrenciler genelde bir işte çalıştıkları için ikinci öğretim tercihi ettiklerinden dolayı birbirleriyle yardımlaşma fırsatı bulamadıkları düşünülebilir.

Mezun olunan ortaöğretim kurumuna göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; sağlık meslek lisesi ve lise mezunu öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı (Tablo 11). Yılmaz ve arkadaşlarının (2008) yaptığı çalışmaya göre, sağlık meslek lisesi, düz lise ve süper/anadolu lisesi mezunu öğrencileri arasında arkadaş desteği incelendiğinde; öğrencilerin puanları birbirine yakın bulunmuştur. Çalışma sonucu bizim bulgularımızla paralellik göstermektedir.

İkamet edilen yere göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları incelendiğinde; aile ve özel yurttaki kalan öğrencilerin fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları farklı bulunmadı (Tablo 12). Yapılan çalışmada da öğrencilerin ev ya da yurt ortamında kalmalarına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları farklı bulunmamıştır (Çalışkan ve Çınar 2010).

Bölüm tercih sebebine göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; iş bulma kolaylığı, aile isteği ve mesleği kendine yakın hissederek tercih yapanlar arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından anlamlı fark bulunmadı (Tablo 13).

Aile yapısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; anne-babası birlikte, anne babası ayrı yaşayan öğrenciler arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından anlamlı fark bulunmadı (Tablo 14). Çalışkan ve Çınar' ın (2010) yaptığı çalışmada çekirdek aile

ve kalabalık aile olmasına göre akran desteği ölçeği alt boyutunu incelediğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde etmemiştir.

Kardeş sayısına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyutları ve toplam puanları incelendiğinde; kardeş sayısı 1-5 arasında olanlar, 5 ve üzeri kardeşe sahip olanlar arasında fiziksel, akademik, duygusal yardım ve ölçek toplam puanları açısından anlamlı fark bulunmadı (Tablo 15). Yapılan diğer çalışmada da kardeş sayılarına göre Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları farklı bulunmamıştır (Çalışkan ve Çınar 2010).

Akademik başarı notu açısından kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (Tablo 17). Kız öğrencilerin akademik başarı notu erkek öğrencilerden daha yüksek bulundu. Koç ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada; başarı ortalaması değişkeni incelendiğinde cinsiyet farklılıklarına göre kızların başarı ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Başka bir çalışmada da cinsiyet değişkeninin akademik başarıyı etkilediği belirtilmektedir (Yıldırım 2006). Yapılan başka bir çalışmada ise akademik başarı açısından cinsiyetler arasında fark saptanmamıştır (Keskin ve Sezgin 2009). Buna göre akademik başarıda cinsiyetin etkisi net olarak ortaya koyulamamıştır.

Öğrencilerin okudukları bölümler, birinci ve ikinci öğretim olması, mezun olunan ortaöğretim kurumu, kardeş sayısına göre akademik başarı notu farklılık göstermemektedir (Tablo 16, Tablo 18, Tablo 19, Tablo 20).

8. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yaptığımız çalışmada;

- Mezun olunca iş bulma kolaylığı nedeniyle Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu' nu tercih ettikleri,
- Akran Desteği Ölçeğinin alt boyut ve toplam aritmetik ortalama puanları fiziksel yardım puanları duygusal yardım puanlarından daha yüksek ve akademik yardım puanları duygusal yardım puanlarından daha yüksek olduğu,
- Ölçek alt boyutları arasında pozitif ilişki olduğu,
- Akademik başarı notu ile Akran Desteği Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasında ilişki olmadığı,
- Akran Desteği Ölçeği puanlarının yaş, cinsiyet, medeni durum, kardeş sayısı, aile yapısı, ikamet edilen yer, bölüm tercih etme nedenlerine göre değişmediği,
- İlk ve Acil Yardım bölümünde öğrenim gören öğrencilerin Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından akademik yardım ve toplam puanlarının Tıbbi Görüntüleme öğrencilerinden daha düşük olduğu,
- Anestezi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin Akran Desteği Ölçeği alt boyutlarından duygusal yardım puanlarının Tıbbi Laboratuvar bölümü öğrencilerinden daha düşük olduğu,
- Akademik başarının bölümlere, medeni duruma, birinci ve ikinci öğretimde olma, mezun olunan ortaöğretim kurumuna ve kardeş sayısına göre değişmediği,
- Kız öğrencilerin akademik başarısı, erkek öğrencilerden daha yüksektir.

Buna göre;

Öğrencilerin akademik yardım puanlarının artırılması için birlikte çalışabilecekleri uygun ortamların sağlanması,

İlk ve Acil Yardım ve Anestezi bölümünde okuyan öğrencilerin daha fazla akran desteği sağlanabilmesi için grup çalışmalarına yönlendirilmeleri,

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nu tercih eden erkek öğrencilerin akademik başarılarını artırmak için danışmanları tarafından yakından izlenmesi ve desteklenmesi önerilmektedir.

9. KAYNAKLAR

- Abalı O. (2006). Ergenlik Dönemi ve Sorunları. 2.Basım, Epsilon Kitabevi, İstanbul, s.157-165.
- Akdemir D, Çuhadaroğlu FÇ. (2008). Çocuk ve ergen psikiyatrisi bölümüne başvuran ergenlerin klinik özellikleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15 (1): 5 – 13.
- Aktuğ T. (2006). Ergenlerde Akran Baskısı ve Benlik Saygısının İncelenmesi. M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Binnaz Kıran Esen).
- Aladağ M, Tezer E. (2007). Akran danışmanlığı nedir? ne değildir?. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (27): 39-155.
- Ateş B. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal destek algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 30: 1-16.
- Aylaz R, Kaya B, Dere N, Karaca Z, Bal Y. (2007). Sağlık yüksekokulu öğrencileri arasındaki depresyon sıklığı ve ilişkili etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8: 46-51.
- Bayhan P, Işıtan S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: Akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 11 (5): 33-44.
- Boud D. (1999). Stiuating academic development in professional work: Using peer learning. *International Journal of Academic Development*, 4 (1): 3-10.
- Bülbül HS. (2004). Ergen etiği. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 13 (6): 206-210.
- Chen Li J. (2005). Relation of Academic Support From Parents, Teachers, and Peers to Hong Kong Adolescents' Academic Achievement: The Mediating Role of Academic Engagement. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 131 (2): 77–127.
- Çakmak Ö, Hevedanlı M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14): 115-127.
- Çalışkan T, Çınar S. (2010). Akran Desteği: Öğrencilerin sınıf ortamı ve uygulama alanlarında birbirleriyle yardımlaşma durumlarının değerlendirilmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Sempozyum Özel Sayısı: 226-233.

- Çalışkan T, Çınar S. (2012). Akran Desteği: Geçerlik güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2 (Ek Sayı 1): 1-7.
- Çelen HN. (2007). Ergenlik ve Genç Yetişkinlik. Bir Dönüşüm Süreci. 1.Basım, Papatya Yayıncılık Eğitim, İstanbul, s.117-143.
- Çelikel FÇ, Erkorkmaz Ü. (2008). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkili etmenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 45 (4): 122-129.
- Çevik GB, Atıcı M. (2009). Lise 3.sınıf öğrencilerinin benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1): 339-352.
- Davidson L, Chinman M, Sells D, Rowe M. (2006) Peer support among adults with serious mental illness: A report from the field. *Schizophrenia Bulletin*, 32 (3): 443-450.
- Demir NÖ, Baran AG, Ulusoy D. (2005). Türkiye’de ergenlerin arkadaş-akran grupları ile ilişkileri ve sapmış davranışlar: Ankara örnekleme. *Bilig*, 32: 83-108.
- Deniz ME, Avşaroğlu S, Hamarta E. (2004). Psikolojik danışma servisine başvuran üniversite öğrencilerinin psikolojik belirti düzeyleri. *S.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16: 01-12.
- Dennis CL. (2003). Peer support within a health care context: A concept analysis. *International Journal of Nursing Studies*, 40: 321-332.
- Diñel E. (2006). Ergenlik Dönemi Gelişimsel Ödevleri ve Psikolojik Problemler. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin).
- Diñer B. (2008). Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeyde Lise İkinci Sınıfa Devam Eden Ergenlerin Anne Baba Tutumlarını Algılamaları İle Arkadaşlık İlişkilerinin İncelenmesi. A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Figen GÜR SOY).
- Erbaş D. (2005) Baş Makale: Olumlu davranışsal destek. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 6 (1): 1-18.
- Erdoğdu YM. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (17): 95-106.
- Erkan S, Özbay Y, Çankaya ZC, Terzi Ş.(2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37 (164): 94-107.

- Esen KB. (2003). Akran baskısı, akademik başarı ve yaş değişkenlerine göre lise öğrencilerinin risk alma davranışının yordanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24: 79-85.
- Eskin M, Ertekin K, Harlak H, Dereboy Ç. (2008). Lise öğrencisi ergenlerde depresyonun yaygınlığı ve ilişkili olduğu etmenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19 (4): 382-389.
- Gander MJ, Gardiner HW. (2004). Child and Adolescent Development. Çocuk ve Ergen Gelişimi. 5th ed, Çeviren: Çelebi N, Dönmez A, Onur Bekir, İmge Kitabevi, Ankara, s.398- 489.
- Gizir AC. (2005). Ortadoğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (2): 196-213.
- Günaydın B. Yöndem ZD. (2007). Ergenlerin akran bağlılığının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1): 141-153.
- Güven Y, Aydın A. (2007). Özel gereksinimli çocuklar için akran öğretimine ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 415-432.
- Hortaçsu N. (2003). İnsan İlişkileri. 3.baskı, İmge Kitabevi, Ankara, s.107-133.
- İnanç N, Savaş HA, Tutkun H, Herken H, Savaş E. (2004). Gaziantep Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi'nde psikiyatrik açıdan incelenen öğrencilerin klinik ve sosyo-demografik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 5: 222-230.
- Kadıoğlu H, Yıldız A. (2007). Yetişkin ve akran liderli cinsel eğitimin ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin cinsellikle ilgili bilgi ve tutumları üzerindeki etkileri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 3: 34 – 44.
- Kapıkıran Ş, Özgüngör S. (2009). Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16 (1): 21-30.
- Karadağ İ. (2007). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi Adana, (Yrd. Doç. Dr. Filiz YURTAL).
- Karahan F, Sardoğan ME, Özkamalı E, ve Dicle AN. (2005). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (30): 63- 71.
- Kartal A, Çetinkaya B. (2009). Yüksekokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek durumları ve sosyal desteği etkileyen faktörler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4, (12): 3-20.

- Kaymak AD. (2008). Üniversite danışmanlığında akran desteği: Bir bölüm akranlığı projesi uygulaması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 22-29.
- Keskin G, Sezgin B. (2009). Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (10): 3-18.
- Kılınç H, Sevim SA. (2005). Ergenlerde yalnızlık ve bilişsel çarpıtmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*; 38: 67-89.
- Kıran EB, Aktuğ T. (2007). Ergenlerde akran baskısı ve benlik saygısının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (33): 13- 23.
- Koç M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (2): 231-256.
- Koç M, Avşaroğlu S, Sezer A. (2004). Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11: 483-498.
- Kulaksızoğlu A. (2011). Ergenlik Psikolojisi.13.Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul. s.19-103.
- Kuo CL, Turton MA, Hsieh JL, Tseng HF, Hsu CL. (2007). Measuring peer caring behaviors of nursing students: Scae development. *International Journal of Nursing Studies*, 44: 105-114.
- Kutlu M. (2004). Üniversite öğrencilerinin alıştırma-oryantasyon hizmetlerine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve beklentileri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. (207-208). 6-9 Temmuz 2004. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Ladd GW, Gordon TW. (2003). The role of chronic peer difficulties in the development of children's psychological adjustment problems. *Child Development*, 74 (5): 1344–1367.
- Mead S, Hilton D, Curtis L. (2001). Peer support: A theoretical perspective. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 25 (2): 134 – 141.
- Ökdem Ş, Yardımcı F. (2010). Üniversite öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11: 228-234.
- Özbay Y. (1996). Üniversite öğrencilerinin problem alanları ile yardım arama davranışı arasındaki ilişki IX. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmalar, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, İstanbul, 175-189.

- Özdel L, Bostancı M, Özdel O, Oğuzhanoglu NK. (2002). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3: 155-161.
- Özkan S, Yılmaz E. (2012). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5 (13): 153-171.
- Reblin M, Uchino BN. (2008). Sosyal ve duygusal destek ile bunların sağlık üzerindeki etkileri. *Current Opinion in Psychiatry*, 4 (3): 125-131.
- Sandrock JW. (2012). Adolescence. Ergenlik.14th ed, Çeviren: Siyez DM.(Ed.), Nobel Akademik Yayıncılık eğitim Danışmanlık Tic.Ltd.Şti.,Ankara, s. 295-375.
- Sazak E. (2003). Zihinsel Engelli Birey İçin Hazırlanan Akran Aracılı Sosyal Beceri Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. A.İ. B. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Bolu, (Danışman: İlknur Çiftci TEKİNARSLAN).
- Set T, Dağdeviren N, Aktürk Z. (2006). Ergenlerde cinsellik. *Genel Tıp Dergisi*, 16 (3): 137-141.
- Steinberg L. (2007). Adolescence. Ergenlik. 1st ed, Çeviren: Çok F. (Ed.), İmge Kitabevi, Ankara. 187-474.
- Sukut Ö. (2009). Lise Öğrencilerinde Akran İstismarı. H.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, (Danışman Yrd.Doç.Dr. Makbule Batmaz).
- Şad ED.(2007). Akranları Tarafından Reddedilen ve Kabul Edilen İlköğretim II. Kademe Öğrencilerin Özsaygı, Sosyal Beceri, Davranış Problemleri ve Okul Başarılarının Karşılaştırılması. A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, (Yrd. Doç. Dr. Seher A. Sevim).
- Şimşek D. (2012). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu ve Ailesi Yanında Kalan İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Akran İlişkileri, Sosyal Destek Algıları ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisan Tezi, Adana, (Danışman: Prof. Dr. S. Sonay GÜÇRAY).
- Taylı A. (2006). Akran Yardımcılığı Uygulaması Aracılığıyla Lise Öğrencilerinde Kişisel Ve Sosyal Sorumluluğun Arttırılması. G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, Ankara, (Danışman: Prof.Dr. Yaşar ÖZBAY).
- Topping KJ. (2005). Trends in peer learning. *Educational Psychology*, 25 (6): 631-645.

- Uysal D, Nazlı S. (2010) Akran yardımcılığı müdahalesinin etkililiği: Balıkesir karesi ilköğretim okulu örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (23): 17-35.
- Yavuzer H. (2012). Çocuk Psikolojisi, 35. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, s. 263-277.
- Yıldırım İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18: 167 – 176.
- Yıldırım İ, Ergene T. (2003). Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğitici davranışlar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,25: 224-234.
- Yıldırım İ. (2006). Akademik başarının yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30: 258-267.
- Yılmaz E, Yılmaz E, Karaca F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi*, 18 (2): 71- 79.

10. EKLER

Ek 1. Öğrenci Tanıtım Formu

Ek 2. Akran Desteği Ölçeği

**Ek 3. Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Müdürlüğü'nün Onayı**

**Ek 4. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Araştırmalar Ön
Değerlendirme Komisyon Onayı**

Ek 1

**SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE
AKRAN DESTEĞİ İLE AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ÖĞRENCİ TANITIM FORMU

Bu çalışma; akran desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı ve ilişkilendirici olarak planlandı Ankete katılımı gönüllülük esas alınmış olup değerli katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Sağlık Teknisyeni Fidan Küdür

1) Cinsiyetiniz: Erkek Kadın

2) Yaşınız:.....

3) Bölümünüz:

Anestezi Diş Protez İlk ve Acil Yardım Patoloji

Tıbbi Görüntüleme Tıbbi Laboratuvar

4) Medeni Durumunuz:

Evli Bekar

5) Sınıf:

2. sınıf 1.öğretim 2.sınıf 2.öğretim

6) Mezun olduğunuz orta öğretim kurumu türü:

Sağlık Meslek Lisesi Lise

Anadolu Lisesi Diğer

7) Üniversite öğreniminiz sırasında nerede ikamet ediyorsunuz?

Kredi Yurtlar Kurumu

Özel yurt

Sınıf arkadaşlarımla ev tuttum

Ailemle birlikte yaşıyorum

Yalnız yaşıyorum

Farklı bölümlerden arkadaşlarla aynı evi paylaşıyorum

Diğer.....

8) Bölümünüzü tercih sebebiniz?

- Mezun olduğumda iş bulma kolaylığı
 Ailemin isteği
 Mesleği kendime yakın hissetmem
 Diğer.....

9) Yararlandığınız sosyal güvenlik kurumu?

- Mediko-Soayal Merkezi Sosyal Güvenlik Kurumu
 Özel Sigorta Diğer.....

10) Öğrenim döneminizde maddi ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- Ailemin gönderdiği harçlıkla Öğrenim kredim ile
 Part time bir işte çalışarak Yaz döneminde çalışarak
 Şu an düzenli aylık aldığım bir işim var Diğer

11) Kaç kardeşsiniz?.....

12) Anne Babanızın eğitim durumu?

	Okur Yazar Değil	Okur Yazar	İlköğretim	Lise	Üniversite
Anne	☐	☐	☐	☐	☐
Baba	☐	☐	☐	☐	☐

13) Aile yapımız?

- Anne- baba birlikte
 Anne- baba ayrı

14) Akademik başarı notu (Transkript ortalaması): Araştırmacı tarafından doldurulacaktır.

Her ifadenin karşısında ifadeye katılma derecenizi bildiren, Katılmıyorum, Kısmen Katılmıyorum, Kısmen Katılıyorum, Tamamıyla Katılıyorum şıkları bulunmaktadır. Her ifade için size en uygun gelen şıkkı işaretleyiniz.	KATILMIYORUM	KISMEN KATILMIYORUM	KISMEN KATILYORUM	TAMAMIYLA KATILYORUM
1. Sınıftaki bir arkadaşınız zor durumda kaldığında, diğerleri ona yardım eder.	☐	☐	☐	☐
2. Sınıf arkadaşları olarak birbirimizin sağlığı ile yakından ilgileniriz.	☐	☐	☐	☐
3. Sınıfımızdaki bir arkadaşımız hastalandığı zaman, diğerleri tıbbi yardım aşamasında yanında olur.	☐	☐	☐	☐
4. Sınıfımızdaki bir arkadaşımız yalnızlık hissettiğinde ya da konuşmak istediğinde, diğerlerimiz arkadaşlık etmekte isteklidir.	☐	☐	☐	☐
5. Sınıftaki arkadaşlarımız arasında bir anlaşmazlık olduğunda, diğerleri bu durumun düzeltilmesine yardım eder.	☐	☐	☐	☐
6. Sınıf arkadaşları olarak, birbirimizin farklı düşüncelerine saygı duyarız	☐	☐	☐	☐
7. Özel durumlarımızda, iyiliğimiz için birbirimize önerilerde bulunuruz.	☐	☐	☐	☐
8. Sınıf arkadaşlarımızla ödevlerimiz konusunda tartışırız.	☐	☐	☐	☐
9. Akademik performansı iyi olanlar, bu konuda ihtiyacı olan arkadaşlarımıza yardım etmede isteklidir.	☐	☐	☐	☐
10. Sınıftaki bir arkadaşımız ödevleriyle ilgili bir zorlukla karşılaştığında, diğerleri ona çözümler önerir.	☐	☐	☐	☐
11. Sınıf arkadaşları olarak birbirimizin sorunlarını ve problemlerini dinleriz.	☐	☐	☐	☐
12. Sınıf arkadaşları olarak birbirimize güvenir ve yalan söylemeyiz.	☐	☐	☐	☐
13. Sınıf arkadaşları olarak birbirimizin ihtiyaçları ile ilgileniriz.	☐	☐	☐	☐
14. Sınıf arkadaşlarımız sınıftaki bazı kişilerle duygularını paylaşır.	☐	☐	☐	☐
15. Sınıf arkadaşları olarak aramızda derin bir arkadaşlık ilişkisi vardır.	☐	☐	☐	☐
16. Sınıf arkadaşları olarak birbirimizi cesaretlendiririz.	☐	☐	☐	☐
17. Sınıf arkadaşları olarak birbirimizle notlarımızı ve kaynaklarımızı paylaşırız.	☐	☐	☐	☐

**Ek 3. Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü
Onayı**

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Sayı : B.30.2.MAR.M1.00.00/1702
Konu :

İstanbul, 24/ 09/2010

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

İLGİ: Müdürlüğünüzün 16.09.2010 tarih ve 2690 sayılı yazısı.

Enstitünüz İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi, Fidan KÜDÜR'ün "Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Akran Desteği ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışmasını Yüksekokulumuzda yapması Müdürlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ve rica ederim.

Prof. Dr. Sevcan AKESİ
MÜDÜR

Ek 4. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Araştırmalar Ön Değerlendirme Komisyon Onayı

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Araştırmalar

Ön Değerlendirme Komisyonu

PROJENİN ADI: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Akran Desteği İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ: Yrd. Doç. Dr. Sezgi ÇINAR
PROJEDEKİ ARAŞTIRICILAR: Fidan KÜDÜR
ONAY TARİHİ VE ONAY SAYISI: 14.09.2010 -21

Sayın Yrd. Doç. Dr. Sezgi ÇINAR

33 protokol nolu "Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Akran Desteği İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi" isimli projenin Enstitümüzün ön değerlendirme komisyonunda incelenmiş ve araştırmanın Komisyonumuzun ön değerlendirme kriterlerine uygunluğuna karar verilmiştir.

Doç. Dr. Ümit ŞEHİRLİ
Komisyon Başkanı

Prof. Dr. Bahar GÜRİSOY

Prof. Dr. Gül DÜLGER AYANOĞLU

Prof. Dr. Can İKİZLER

Doç. Dr. Asım ÇİNGİ

Yrd. Doç. Dr. Murat ÇEKİN

Öğr. Gör. Dr. Tolga GÜVEN

Marmara Üniversitesi, Atatürkpaşa Kampusu
34688 Üsküdar İSTANBUL

0 (216) 414 44 23
0 (216) 414 44 23/12 (Faks)

saglikogrenci@marmara.edu.tr
http://saglik.marmara.edu.tr

11. ÖZGEÇMİŞ

Fidan KÜDÜR ÇIRPAN

Marmara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Adı	Fidan	Soyadı	KÜDÜR ÇIRPAN
Doğum Yeri	Tavas / DENİZLİ	Doğum Tarihi	25.08.1978
Uyruğu	T.C.	Tel	0 505 357 91 49
E-mail	fidankudur@mynet.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı	
Doktora/Uzmanlık			
Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı	2009- Halen	
Lisans	Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu	2004–2008	
Önlisans	Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Anestezi Bölümü	2000–2002	
Lise	Haydarpaşa Sağlık Meslek Lisesi Anestezi Teknisyenliği	1993–1997	
	Görevi	Kurum	Süre (Yıl – Yıl)
1.	Sağlık Teknisyeni	Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Anestezi Bölümü	2009-Halen
2.	Anestezi Teknikeri	Sağlık Bakanlığı Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi	2005-2009
3.	Yoğun Bakım Hemşiresi	Sağlık Bakanlığı Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi	1998-2005
4.	Yoğun Bakım Hemşiresi	Özel Kadıköy Vatan Hastanesi	1997-1998

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	Orta	Orta	Orta

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	63.9	71.8	77.8
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Office Word	Çok iyi
Microsoft Office Excel	İyi
Microsoft Office Power Point	Çok iyi